DRAUGAS

ANTROJI DALIS • 1962 - MAIRONIO - METAI, LAPKRIČIO 10 d. • NOVEMBER 10, 1962 • PART TWO

MOKSLAS • MENAS
LITERATŪRA

SUSIMĄSTYMAS TIES KULTŪROS KLAUSIMU

P. MALDEIKIS

Mūsų spaudoje gana dažnai pasitaiko pasisakymų įvairiais kultūros klausimais. Ir įvairiuose kitokiuose svarstymuose kultūros žodis yra dažnai kartojamas. Kalbame apie tautinę kultūrą, apie kultūros skirtingumą nuo politikos, apie kultūrines vertybes, apie kultūringą ir nekultūringą elgesį, apie šio krašto kultūrą ir civilizaciją, apie ruošiamą kultūros kongresą. Tų daugiau ar mažiau skirtingų dalykų pavadinimas tuo pačiu kultūros terminu dažnai aptemdo ir pačią kultūros sąvoką. Mes laikome kultūrą kažkuo vertingu, ko siekiame ar ką norime išlaikyti; dėl to mes sutariame. Bet kai imame diskutuoti jos sampratą, pasirodo, kad čia mes dažnai išsiskiriame. Ypač išsiskiria vyresniosios ir jaunesniosios kartos kultūros samprata.

Iš esmės skirtingų kultūros aptarimų turėjimas dar nereiškia jos nesupratimo. Ir kultūros filosofijoje yra skirtingų jos aptarimų. Tačiau mūsų kultūros svarstymuose netikslumai pasitaiko ne todėl, kad mes turėtume skirtingas apie ją filosofiškai pagrįstas pažiūras, o greičiau dėl to, kad dauguma mūsų su savo kultūros samprata esame kiek pasenę.

Iš anksčiau suminėtų kelių kultūra vadinamų dalykų matome, kad tai yra daugiareikšmis žodis, vartojamas keliomis skirtingomis prasmėmis, į ką mes dažnai nekreipiame dėmesio. Kalbėdami apie Vakarų kultūrą, kūno kultūrą, žemės ūkio kultūrą, tautinę kultūrą ar kultūrines vertybes, mes paviršutiniškai prileidžiame, kad tai yra vienas ir tas pats dalykas, tik taikomas įvairioms sritims. Tačiau, kai kultūrą beveik vienbalsiai aptariame kaip dvasinių vertybių kūrybą ir su tokia samprata bandome išsiversti visose srityse, neišvengiamai patenkame į nesusipratimus. Jei įsigilinsime, kad vienur kultūra yra laikomas išprusinimas, kitur ji suprantama kaip gyvenimo būdas ar etnografiniai skirtingumai, o dar kitur dvasios ir medžiagos skirtingumas, kūrybingumas ar moralinis gėris, tai įsitikinsime, kad visų sričių kultūros klausimų vien dvasinėmis vertybėmis neišaiškinsime. Kad su savo kultūros samprata neatrodytume per siaurai užsikonservavę ir kad jos vartojimas nekeltų tarp mūsų nesutarimų, pravartu jos prasmę kiek giliau išsiaiškinti.

Kultūra ir pažanga

Ieškant bendriausių kultūros pagrindų, daug kam peršasi mintis, kad tokiu jos pagrindu reikėtų laikyti pažangą. Kai kas pažangą laiko kultūros sinonimu. "Aptardami kultūrą apskritai galime sakyti, kad kultūra yra pažanga — materialinė ir dvasinė, individo ir masės pažanga". (Schweizer).

Prieš priimdami šį aptarimą, turime nepamiršti, kad ir pažanga nėra visų vienodai suprantama sąvoka. Kai vieni pažangos didžiausią svorį mato tik dvasiniuose, o kiti tik materialiniuose dalykuose, o dar kiti socialiniuose procesuose, tai, aptardami kultūrą pažangos terminu, vis tiek nepasieksime aiškumo. Aptardami kultūrą pažangos prasme, turime nusistatyti, kaip mes suprantame tą pažangą. Plačia prasme pažangą suprantame kaip gyvenimo patobulinimą, kaip gamtos bei jos dėsnių racionalizavimą bei jų palenkimą žmogaus gerovei, kaip pagerinimą socialinių santykių ir sudarymą sąlygų žmogui išsiskleisti su savo žmogiškaisiais sugebėjimais ir dvasinėmis tendencijomis. Taip suprantant pažangą, galima ja išaiškinti dvasinę kultūrą, kūno kultūrą, religinę kultūrą (Goettler), žemės ūkio kultūrą, valstybinę kultūrą ir visus tuos kultūros atžvilgius, kur kalbama apie aukštesnę ir žemesnę kultūrą. Tose srityse kultūra beveik sutampa su pažanga. Tačiau dar lieka keletas kultūros pavadinimų, kur pažanga nėra pagrindinis faktorius ir kur kultūra vertinama kaip tam tikrai žmonijos daliai savas gyvenimo būdas. Pvz., pažangos prasme suprasta kultūra neapima ar bent iš dalies teapima tautinę kultūrą, neapima ir didžiųjų kultūrų, pasireiškusių istorijos kelyje ir antropologiškai suprastų kultūrų, apibūdinamų tiktai etnografine prasme. Kai antropologai rašo didelius veikalus apie tų ar kitų primityviųjų tautų kultūras, tai jų kultūros sampratoje pažangos momentas tevaidiną atsitiktinį vaidmenį.

Petras Maldeikis

Kultūra ir civilizacija

Lietuvių dauguma yra susigyvenę su dvasinės kultūros samprata, kur ji yra griežtai skiriama nuo civilizacijos, kuri aptariama kaip materialinė kultūra. Pagal šią sampratą į kultūrą įeina veikimas, siekiąs tiesos, gėrio, grožio ir šventumo, ir tokio veikimo sukurtos vertybės: mokslas, menas, moralė ir religijos gyvenimas, kurie visi tenkina žmogaus dvasinius polėkius. Gi visa, kas tenkina jo biologinius poreikius, priklauso civilizacijai. Taip suprastai civilizacijai priklauso visos tos sritys, kur dvasia jau nėra kūrybinis tikslas, o tik apskaičiavimo priemonė viršiniam pasauliui užvaldyti, pvz., teisė, organizacinis ir valstybinis gyvenimas, technika, ūkis, susisiekimas.

Tačiau tokia kultūros ir civilizacijos samprata, atrodo, yra greitai besiplėtojančios pažangos jau pralenkta. Ji remiasi griežtu suskirstymu į dvi grupes tų dalykų, kurie praktiškai nėra išskiriami. Šių laikų pažangoje bei jos reiškiniuose jau vargiai begalime aiškiai išskirti ir vienus nuo kitų izoliuoti dvasinės ir medžiaginės pažangos elementus, kad galėtume visus gyvenimo procesus bei reiškinius griežtai suklasifikuoti į taip suprastos kultūros ir civilizacijos sritis. Dvasios ir medžiagos sritys gyvenime yra susijusios, ir jas abi rasime tiek į kultūrą, tiek ir į civilizaciją priskiriamas sritis. Vargu ar būtume įtikinami, dvasiniu atžvilgiu kiekvieną menininką laikydami aukštesniu už visuomenininką ar valstybininką, pirmąjį laikydami dvasinių vertybių kūrėju, o antrųjų tiksluose nematydami jokių dvasinių elementų.

Kalbama kultūros samprata mus dar patenkino, kol gyvenome mažiau sudėtingą gyvenimą. Patekę į užsienį, mes susidūrėme su daugeliu problemų, kurių jau nebepajėgėme reikiamai įvertinti, ir sukūrėme mitą apie savo aukštą kultūrą, o kitų tik aukštą civilizaciją. Mūsų tarpe ta pažiūra nepatenkina tos jaunesniosios šviesuomenės, kuri mokslus išėjo jau išeivijoje. Pagal ją sunkiai duodasi aptariama ir tautinė kultūra.

Kaip matėme, šiais laikais yra ne vien dvasinė, bet ir socialinė, ir valstybinė, ir žemės ūkio ir kitokių kultūrų, kurių jau nebegalėtume suvesti į dvasiškai suprastus žinojimo, gėrio, grožio ir šventumo siekimus. Todėl ir kultūros filosofijoje kultūra aptariama daug plačiau. Kultūriniu veikimu laikoma ne tik žmogaus darbas, kuriuo kuriamos žinojimo, gėrio, grožio ir šventumo vertybės, bet kiekvienas gamtoje esamos medžiagos perdirbimas pagal kurią nors idėją. Taip suprasta kultūrinė kūryba yra ne tik mokslo ir meno kūriniai, bet kiekvienas, net ir primityviausio žmogaus pagal jame kurią nors kilusią idėją padarytas daiktas.

Kai mes kurį nors kultūrinį kūrinį svarstome kaip to ar kito žmogaus idė-

(Nukelta į 2 psl.)

R. Matuzonytė-Ingelevičienė Atsisveikinimas (aliejus)

Iš Kultūros kongreso meno parodos

Įdomi knyga apie įdomų žmogų

Pagerbiamas tas, kuris gerbė kitus

J. DAINAUSKAS

Generolo gydytojo Vlado Nagiaus Nagevičiaus gyvenimas ir darbų apžvalga. Redagavo dr. B. Matulionis. 1962 m. 376 psl., iliustruota. Knygos leidėja — Veronika Nagevičienė. Tiek nusako naujos knygos bibliografinė metrika.

Šakotoji veikla

Tai puikus bandymas aprašyti Žmogų, kuris nepriklausomos Lietuvos valstybiniame, visuomeniniame bei kultūriniame gyvenime suvaidino didelį ir gražų vaidmenį. Generolo gydytojo Nagio Nagevičiaus vardas ir nepriklausomos Lietuvos laikais buvo žinomas visiems. Nagius - Nagevičius jau nuo mokyklos suolo gyveno Lietuvos ir lietuviškų reikalų rūpesčiais, eidamas neretai kitų priekyje. Jo nuveiktų darbų sąrašas didelis. Jis iniciatorius, steigėjas ir Spiritus movens "Fraternitas Lituanica" — Lietuvių gydytojų są-gos. Jo iniciatyva ir pastangomis buvo suorganizuota Karo ligoninė Kaune ir lauko ligoninės pafrontėje. Jis iniciatorius "Vyčio Kryžiaus" or dino. Jis prisidėjo prie Lietuvos kariuomenės uniformos sukūrimo. Jis Lietuvos karo invalidų globėjas. Jis Lietuvos Karininkų Ramovės steigėjas. Jis Karo muziejaus steigėjas, jo organizatorius ir vadovas. Jis Lietuvos praeities tyrinėtojas - archeologas, tarptautiniuose archeologijos kongresuose pasauliui atskleidęs Prysmančių, Apuolės, Įpilties kasinėjimus. Jis Gyvulių globos draugijos steigėjas; jis Tautinio laivyno steigimo rėmėjas ir t. t.

Svarbiausias Nagevičiaus darbas

Bet svarbiausias ir nepriklausomos Lietuvos gyvenime didžiausios reikšmės turėjo Nagio - Nagevičiaus darbas — Karo muziejaus įsteigimas.

Šimtmečiais, veik iki nepriklausomybės atkūrimo ir lietuvių tarpe buvo kartojamos svetimų mums primestos mintys, jog Lietuva buvusi ir tamsi ir juoda. Kas buvo senosios Lietuvos žmonių, valdovų sukurta, tai buvo savinamasi arba svetimųjų, arba užpilama užmiršimo, kad tik Lietuvos pilkasis žmogus nieko apie tai nežinotų. Juk net kai kurie mūsų pirmųjų karių kratėsi istorinių ryšių su senosios Lietuvos kariuomene, sakydami, jog ji buvusi svetima lietuviams.

Generolas Nagius - Nagevičius Karo muziejuje sugebėjo parodyti didingą Lietuvos valstybės politinę ir kultūrinę praeitį, lietuvių tautos šimtmečiais trukusias kultūrines, politines ir ginklo kovas, ginant gimtojo krašto laisvę. Karo muziejuje buvo parodyta taipgi lietuvių tautos naujųjų laisvės kovų istorija. Ten iš kiekvieno kampelio lankytojui kalbėjo gyva ir kovinga tautos laisvės dvasia. Toje tautos praeities šventovėje lietuvis lankytojas pasisemdavo dvasinės stiprybės ir ryžto. Tokiais žodžiais apibūdina Karo muziejaus reikšmę Lietuvos gyvenime ir dr. Matulionis, knygos reikšmingiausio skyriaus "Karo muziejus — didysis gen. gyd. Vl. Nagiaus Nagevičiaus kūrinys", autorius. Čia

(Nukelta į 6 psl.)

Šalin, zuikiai! (Gen. Nagevičius Petrapilio lietuvių seime 1917 metais. Šaržas pieštas plunksna ir akvarele Ad. Varno)

Kertinė Paraštė

KŪRĖJAS, LEIDĖJAS IR SKAITYTOJAS

Lietuviška knyga, pasiekusi šiuos laikus gruoblėtu keliu, pradeda virsti brangenybe. Ji jau nebeturi tos užvėjos, kuri reikalinga jos tarpimui ir didesniam vaisingumui. Nors knygų derlius, palyginti, dar tebėra nemažas išeivijos dirvonuose, bet jis pribręsta tik nepaprasta lietuvių kūrėjų aukos dvasia ir leidėjų idealizmu bei ištverme. Jau vėl artinasi laikas, kada lietuviška knyga virs ne tik brangia retenybe, bet ir didžiųjų sielų širdies ir kančios išdava.

Kad šiandien mes dar turime rašytojų, turime būti dėkingi tai lietuvių tautoje susikaupusiai energijai, kuri anais laikais, nešdama priespaudos jungą, vėliau ant griuvėsių statydama nepriklausomą valstybę, sugebėjo tautai ir žmonijai duoti nemirštančių kūrinių literatūroje, mene, muzikoje ir moksle. Ta vidinė energija, tas dvasios karštis verčia kūrėją neatitrūkti nuo kūrybinio darbo, nors gyvenimo sąlygos jam neduoda nei tikro poilsio, nei reikalingo susitelkimo, nei būtino laiko. Tą viską sunaikina kasdienės duonos pelnymo pareiga. Bet mūsų kūrėjas pajungia savo paskutines dvasios jėgas ir atiduoda savo tautos daliai išeivijoje savo išmąstytus, širdyje išnešiotus ir nuo poilsio pavogtu laiku brandintus vaisius.

Palygindami ankstyvesnį lietuviškų knygų leidimą išeivijoje su dabartiniu, pastebime didelę pažangą. Rašytojai nūn ateina su didesniu pasiruošimu ir jautresniu įsigyvenimu, duodami brandžių kūrinių, kurie išliks ne tik šią dieną. Tačiau nėra džiuginantis reiškinys, kada knygų tiražai kaskart vis mažėja, kai gražiai išleistos knygos pelėja sandėlių lentynose. O iš tikrųjų jų paskirtis pasiekti skaitytoją, jį gaivinti, jį kelti ir jungti su tautos dvasia. Todėl šiuo metu leidėjui, kaip ir kūrėjui, kyla tas pats nerimas — ar ilgai dar lietuviška kūryba bus pageidaujama viešnia lietuvių namuose ir bibliotekose?

Knygų leidimas nūdien nėra nei pelningas, nei lengvas, nei drąsinantis. Jau daugelis buvusių leidyklų užsidarė, nes skaudžia patirtimi pamatė, kad neįmanoma verstis tik lietuviškos literatūros leidimu. Kitos ėmėsi pelningesnių uždarbių, nes juk ir jų savininkai turi iš ko nors pragyventi ir savo šeimas išlaikyti. Laikosi dar tik tos leidyklos, kurios turi stipresnį užnugarį, kurios verčiasi ne tik knygų leidimu, bet turi ir kitų šaltinių lietuviškos kūrybos vaisius paremti. Leidėjui šiandien reikia ne tik didelio idealizmo, bet ir kieto užsispyrimo, nepalaužiamo ryžto ir įsitikinimo, kad lietuvių rašytojų dialogas su skaitytoju yra lietuvybės išlaikymo ir lietuvių tautos ateities būtinybė.

Nūnai gali dar išsilaikyti tik tie leidėjai, kurie turi organizuotą pagrindą, kuriems padeda ir ta dalis knygos mylėtojų, kurie savo mažais įnašais sudaro lyg ir fondą, kuriuo remiasi materialinis knygos išlaikymas ir jos dienos švieson išvedimas. Viena iš tokių leidyklų yra Lietuviškos Knygos Klubas, sumaniai kun. K. Matulaičio suorganizuotas ir ypač kun. V. Bagdanavičiaus į platųjį gyvenimą išvestas. Klubo nariu gali būti kiekvienas, įmokėdamas 5 dol. kaip depozitą fondui, iš kurio finansuojamas parinktų knygų leidimas. Jo pirmasis tikslas — leisti lietuvių rašytojų kūrinius. Tik atskirais atvejais leidžia vieną kitą vertingesnį ir mūsų visuomenei reikalingą vertimą. Panašus yra Nidos Klubas Anglijoje, atsirėmęs tais pačiais sutelktiniais ramsčiais.

Tik šiuo būdu galima dar ilgiau užtikrinti lietuviškos knygos egzistenciją. Talka būdavo praktikuojama mūsų senolių svarbesniuose darbuose. Talka turi būti naudojama ir šiuo metu mūsų gyvybiniams reikalams spręsti. Užtat nenuostabu, kad naujausiuose Liet. Knygos Klubo pranešimuose apie išleistas knygas aiškiai nustatytas 5 dol. įmokėjimas depozitan, kuris yra tartum nario mokestis, suteikiąs nariui privilegiją naudotis, perkant Klubo leidinius, trečdalio nuolaida. Tas įnašas turėtų būti nejudinamas, nes tai naujos knygos atrama. Dėlto neturėtų nustebti ir Klubo nariai, kuriems depozito trūkumas pranešamas kaip skola. Iš tikrųjų ir yra skola, bet skola lietuviškai knygai ir lietuviui kūrėjui. Tą skolą atsilyginti turėtų jausti pareigą kiekvienas lietuvis, kuris dar yra įsitikinęs, kad laisva išeivijos lietuvių kūryba turėtų išvysti šviesą ir pasiekti lietuviškus namus.

Taigi šiuo metu knyga, lietuviška kūryba remiasi tik sutelktinėmis jėgomis — kūrėjo pasiaukojimu, leidėjo ištverme ir skaitytojo įnašu. Bet taip pat prie šių sutelktinių jėgų ir sujungtų gretų priklauso dar ir kiekvieno lietuvio dėmesys knygai. Jei mūsų knyga pasiliks tik sandėliuose, ji nepasieks savo tikslo, kuriam yra skirta. Ji turi būti kviečiama į kiekvienus lietuvių namus. Ji turi rasti kelią net į jaunuolio biblioteką, ji laukia skaitytojo, nes tik skaitoma ji apreiškia savo gyvybę.

Kaip visas mūsų visuomeninis, politinis ir kultūrinis darbas šiandien reikalingas sutelktinių jėgų, taip ir lietuviškos kūrybos apraiškos, lietuvių literatūra privalo lietuvių visuomenės didesnio dėmesio. Kūrėjas, leidėjas ir skaitytojas turi susitikti prie knygos ir per ją kilti savo intelektualiniu lygiu, jungtis su tautos kamienu, interesuotis savo tautos reikalais ir gaivintis lietuviška poezija ar beletristika. Tik šiuo būdu mes išvesime savą knygą į pasaulį ir lietuvišką kūrybą padarysime mūsų visų atgaivos pagrindu.

Pr. Gr.

SUSIMĄSTYMAS TIES KULTŪROS KLAUSIMU

(Atkelta iš 1 psl.)

jos originalią ir subjektyvią išraišką, mes jį traktuojame subjektyvia prasme. Tačiau, kai mes jį vertiname kaip bendrosios kultūros turtą, mes jį palenkiame objektyviajai kultūrai. Subjektyviąją kultūrą turime subjektyviuose kūrybiniuose nusiteikimuose bei subjektyviame kūrybos procese. Ji vis daugiau apribojama meno kūrybos sritimis, mokslu ir filosofija. Tai yra tai, ką vadiname kultūra siaura prasme. Naujausiais laikais iš taip suprastos kultūros bandoma išjungti mokslas ir auklėjimas. Jungtinių Tautų Auklėjimo, Mokslo ir Kultūros Organizacijos (UNESCO) pavadinimas rodo, kad pokarinių laikų kalbamų sričių autoritetai laikė reikalingą auklėjimą ir mokslą išjungti iš kultūros apimties. Tokia labai siaura kultūros samprata yra prigijusi Amerikoje, kur ji yra suredukuota iki meniškosios kūrybos sričių. Kai čia kuris nors laikraštis rašo apie kieno nors susirūpinimą kultūra, konkrečiai tai reikš koncertų, parodų ir panašių dalykų reikalus. Mokslo ir auklėjimo išjungimą iš siaurai suprastos kultūros apimties galime pateisinti tuo, kad tos dvi sritys jau nebėra subjektyvios kūrybos išraiška. Moksle vis mažiau bereikšmia subjektyvūs kūrybiniai užsimojimai, ir dauguma jo laimėjimų yra jau kolektyvaus darbo padaras. Auklėjimas yra pastangos objektyvųjį kultūros lobį padaryti subjektyviu augančio žmogaus dvasiniu turtu. Tuo būdu nei mokslas, nei auklėjimas jau nebėra subjektyvūs kūrybiniai procesai.

Nuo kūrybiškai suprastos subjektyviosios kultūros yra skiriama objektyvioji kultūra — tai nuo pačių primityviausių laikų žmonijos padaryta pažanga, apimanti visas gyvenimo sritis, kur tik žmogus pagal kurią nors idėją perdirbo gamtą, transformavo jos medžiagą, ištyrė ir pajungė jos jėgas. Vienur objektyvioji kultūra yra vadinama kultūros vardu, kitur ji vadinama civilizacija. Šia prasme civilizacijos terminas suprantamas daug plačiau negu tik medžiaginė kultūra. Pvz., prancūzai ir anglai ir Vakarų kultūrą vadina Vakarų civilizacija, kada tuo vardu vokiečiai ją vadina tik kultūra. Dėl tokio terminų nevienodo vartojimo tam pačiam autoriui tenka savo veikalą vokiečių kalba pavadinti kultūros filosofija, o verčiant į anglų kalbą vadinti jį jau civilizacijos filosofija (pvz. A. Schweizer).

Toks kultūros plačia prasme vadinimas civilizacija dar nereiškia jos materialistiškos sampratos, kaip gali kai kam atrodyti. Kalbėdami apie Vakarų kultūrą, ją vadina civilizacija net ir tokie dideli katalikų kultūros klausimų autoritetai, kaip J. Maritain, Chr. Dawson ir kt.

Analizuodamas kultūros sąvoką, S. T. Eliot skiria tris jos laipsnius, apimančius individo, grupės ir visuomenės pažangą. Siauriausia yra individo pažanga, apimanti nedaugelį kultūrinių aspektų. Platesnės apimties yra grupės, pvz., tautos, klasės ar luomo kultūra, įjungianti ne tik mokslus ir menus, bet ir tradicijas, papročius ir visa tai, kuo ta grupė laikosi. Abi šios kultūros sritys turi tik kultūros pavadinimą. Dar platesnės apimties ir apimanti visus žmogiškosios pažangos elementus yra visuomenės kultūra, pvz., Vakarų kultūra, kuri, kaip jau matėme, yra vadinama arba kultūra, arba civilizacija. Šis kultūros apimties nagrinėjimas mums yra tuo įdomus, kad jis, išskirdamas grupės kultūrą, duoda mums priėjimą geriau išsiaiškinti bei suprasti tautinės kultūros esmę.

Mūsų tautinės kultūros klausimu

Savo kultūriniuose svarstymuose mes daugiausia liečiame asmeninės kultūros atžvilgius, kultūrinės kūrybos klausimus ir visuotinosios kultūros krizės reiškinius. Su asmeninės kultūros problemomis mes susiduriame, svarstydami ugdymo bei ugdymosi reikalus, kalbėdami apie atskirų intelektualų bei menininkų pasiektus laimėjimus bei kūrybinį išsiskleidimą. Visuotinosios kultūros klausimai lietuviuose iškyla daugiausia, prisimenant Vakarų kultūros dezintegracijos reiškinius ar besiaiškinant, ar Vakarų kultūra yra dar krikščioniška. Išeivijoje pradėjome daugiau kalbėti ir apie tautinę kultūrą, vertindami ją dažniausia dvasinių vertybių bei meniškosios kūrybos požiūriu, tačiau neišsiaiškindami jos turinio.

Savo krašte begyvendami, kultūra daugiau rūpinomės kaip pažanga ir asmeninio skonio ištobulinimu mokslo ir meno priemonėmis. Mažiau tesirūpinome tautinės kultūros palaikymu bei išvystymu, o pagrindinis mūsų rūpestis buvo pasivyti kultūringąsias Vakarų Europos tautas. Kultūrinės pažangos ieškojome ne savo tautos tendencijų išsiskleidime, o pasisavinime kitų tautų kultūrinių laimėjimų. Laikydami pagrindiniu uždaviniu įsijungti į kultūringųjų tautų tarpą, pasisavinant jų laimėjimus, mes esame apleidę tą kultūros atžvilgį, kuriame, išryškindami savo tautinį kūrybingumą bei originalumą, galėtume pajusti savo kultūrinį vertingumą ir duoti savo įnašą į bendrąją žmonijos kultūrą.

Tą nepakankamą tautinės kultūros išryškinimą mes skaudžiai pajutome išeivijoje. Kada pamatėme, kad lietuvybės išlaikymas yra glaudžiai susijęs su lietuviškosios kultūros turėjimu, mes pasijutome neturį aiškios tautinės kultūros sampratos. Mūsų turėtas dvasinės kultūros supratimas pasirodė nepakankamas lietuviškosios kultūros klausimui pagrįsti. Ana mūsų kultūros samprata tiek tepadėjo mums naujose sąlygose, kad leido kai kam pasididžiuoti, kad esame aukštesnės kultūros, negu tas kraštas, kuris turi aukštą civilizaciją. Tačiau tokie išdidūs pasisakymai nedavė įtikinamo atsakymo mūsų čia mokslus einančiai kartai, kuri jo ėmėsi ieškoti amerikiečių antropologų veikaluose, nagrinėjančių tautinių ir kitokių grupių kultūras. Ir josios tautinės kultūros samprata yra labai dažnai jau skirtinga nuo vyresniosios kartos sampratos.

A. Marčiulionis — Konstrukcija (bronza)

Iš Kultūros kongr. dailės parodos

Tautinei kultūrai apibūdinti dvasinės kultūros samprata yra jau per siaura, nes tautiškumą sudaro ne vien dvasinės vertybės, kuriomis daugiausia remiasi individo kultūra. Tautinės kultūros sampratoje yra visa eilė elementų, kurių jau negalėtume pavadinti dvasinėmis vertybėmis, pvz. kalba, papročiai ir kt. Tauta antropologiška prasme yra grupė, ir jos kultūra įeina į grupės kultūros sampratą, kuri apima visą jos socialinį paveldėjimą. Jei asmens kultūros pagrindu yra laikoma daugiausia dvasinėmis vertybėmis pagrįsta pažanga, tai tautinėje kultūroje dominuoja jau nebe pažanga bei jos laipsnis, o daugiau etnografinio elemento originalumas bei to lobio gausumas. Tautinei kultūrai geriau tinka S. T. Elioto ir Chr. Dawsono apibūdinimai, nusaką, kad kultūra tai yra gyvenimo būdas, kuris apjungia visus jos, kaip grupės, narius, ir kuris perduodamas iš kartos į kartą, kiekvienai jų ją pratęsiant ir papildant. Kiekviena karta išauga vyresniosios kartos vertybių bei standartų įtakoje ir įauga į tam tikrą tolimoje praeityje susiformavusį socialinį paveldėjimą, išmoksta naudotis iš praeities paveldėtais ir naujai sugalvotais ar išrastais įrankiais bei įrengimais, pasisavina kalbą ir kitas bendravimo priemones, įauga į papročius bei tradicijas, sukuria ir išplėtoja įvairias estetines ir logines formas savo dvasiniam būviui išreikšti, pasisavina kalbėjimo, mąstymo ir laikymosi būdus ir daugybę kitų atžvilgių, kurie per daug kartų užsikonservuoja tautoje ir sudaro sudėtingą tautinių savybių kompleksą, kuriame integruojasi visa tai, kas tai ar kitai tautai charakteringa. Tas jos savybes bei vertybes integruojantis tautinės kultūros sluogsnis ir sudaro tos kultūros pagrindą, ant kurio gali pasireikšti ir individualioji kūryba. Tačiau perdėtume, jei individualią kūrybą laikytume tautinės kultūros pagrindu. Tautinė kultūra yra daug platesnis dalykas negu individualioji kūryba mokslo ir meno srityse su visomis jos vertybėmis. Nors mokslas, filosofija ir dailioji kūryba gali daug padėti išaiškinti tautines problemas, atskleisti tautos dvasios savybes ir išvystyti jai charakteringus išraiškos būdus, tačiau jie nesudaro tautinės kultūros esmės ir tautinės kultūros jie nesukuria. Tiesa, šios kultūrinės apraiškos yra aukštesnės rūšies už anonimiškai susiformavusį etnografiškai socialinį paveldėjimą, tačiau jos tautinei kultūrai tiek teturi vertės, kiek jos duodasi į ją integruojamos. Kai individuali kūryba, besiekdama visuotinumo, nebesiderina su tautinėmis tendencijomis, ji gali pasidaryti svetima tautinei kultūrai. Pvz., Milašių laikome lietuviu, tačiau nė nebandome jo kūrybos integruoti į lietuvišką kultūrą.

Individuali kūryba dažniausiai remiasi bendraisiais meniškosios kūrybos dėsniais, ir daugiau pareina nuo savo laiko srovių bei vyraujančių krypčių negu nuo tautinių pradų. Jei jau ir Maironis galėjo nusiskųsti, kad jo poezija "ir rūbą ir dvasią paskolintą gavo", tai tas daug daugiau tinka visiems tiems, kurie to "rūbo ir dvasios" skolinasi daug daugiau tiek iš visuotinosios kultūros lobyno, tiek iš savo laiko srovių bei tendencijų. Mes lietuviška kūryba laikome viską, kas lietuvių sukurta. Tačiau dar negalėtume tvirtinti, kad visa lietuvių kūryba sklandžiai susilieja bei integruojasi su lietuvių tautine kultūra. Individuali kultūrinė kūryba savo naujoviškumu, originalumu ir pažangumu dažniausiai prasikiša iš kitų tautinės kultūros apraiškų lyg gražus žiedas iš vešliai išaugusio krūmo, tačiau neretai pražydęs tam krūmui svetimomis spalvomis.

Kultūra ir lietuvybės išlaikymas

Kalbėdami apie kultūros vaidmenį lietuvybės išlaikymui, suprantame, kad tai liečia tautinę kultūrą su jai būdingiausiais elementais. Jos galimumui pagrįsti turime išsiaiškinti, ką laikome jos centriniu faktorium, kuris jungią bei integruoja jos visus elementus.

Netolimos praeities vokiečių filosofija buvo išplėtojusi tautos sielos sąvoką. Nebūdami metafizinio idealizmo sekėjais, mes gal šiais laikais ir netūrėsime daug argumentų metafiziškai suvokiamos tautos sielos buvimui įrodyti. Būdami daugiau preciziški ir norėdami būti įtikinami, mes konkrečiam klausimui spręsti pasitenkinsime, tautinės kultūros versmėmis laikydami tautos dvasią, išvesdami ją iš visų savo tautos narių sugebėjimų, linkimų, nusiteikimų ir pagrindinių charakterio bruožų visumos. Lietuvių tautos dvasia suprasime visas lietuvio gyvenime jam būdingas apraiškas, kurios savaip nuspalvina jo veiklumą ir inspiruoja jo kūrybiškumą. Taigi, lietuvių tautos dvasia laikome jų tautinę individualybę, kuri daugiau ar mažiau pasireiškia visose jų gyvenimo bei veiklos srityse ir kuri juos determinuoja išlaikyti praeityje sukurtas vertybes ir savaip pasisavinti naujas kūrybos formas ir naują pažangą.

Kalbėdami apie tautinės kultūros išlaikymą, mes turime galvoje jos konservatyviąją pusę — jos sutelktų bei užkonservuotų tautinių vertybių išlaikymą. Jos sudaro kultūros pagrindą. Be pastovių, kitaip tariant, be vertybių užkonservavimo bei jų išlaikymo negali būti jokios pažangos ir jokios kultūros. Tačiau ir tie vadinami pastovūs elementai nėra absoliučiai pastovūs. Jie pamažu kinta ir pasipildo naujais elementais — individualiąja kūryba ir skoliniais. Kiekviena kultūra, jų tarpe ir tautinė, gali išlikti tik pasisavindama naujų dalykų ir integruodama juos į savo turinį. Tačiau jų pasisavinti bei integruoti gali tik tam tikrą ribotą kiekį. Per daug pasisavindama, ji nebepajėgia jų integruoti, ir joje atsiranda vidinių priešingumų, kurie griauna ją iš vidaus ir gali ją sunaikinti. Nauji dalykai gali nustelbti bei išstumti tuos tautinę individualybę atitinkančius bei ją išreiškiančius elementus taip, kad tautinė kultūra gali nebetekti savo tautinio bei etnografinio charakterio. Nebetekdama savo etnografinių bruožų ir nebeturėdama kūrybinių uždavinių, ji nebetenka savo gyvybės versmių ir nebetenka pateisinimo savo egzistencijai.

Toks pavojus susidaro kiekvienai tautinei kultūrai, kai ji betarpiškai susiduria su stipriomis kitokiomis įtakomis ar lieka tų kitokių įtakų apsupta ir stipriai veikiama. Tokiais atvejais pirmiausia yra paliečiami etnografiniai tautinės kultūros pagrindai, kuriems išnykus ji lieka paviršutiniška ir nebepaveldima. Todėl, svarstydami lietuvybės ir lietuviškosios kultūros išlaikymą, neišsprendžiame visos tos problemos, kai pasitenkiname vien tik meniškosios kūrybos skatinimu. Greta tokios kūrybos puoselėjimo, reikėta dar giliai susirūpinti ties kompleksu visų tų reiškinių, kurie sudaro tautinės kultūros pagrindus. Jei mes pamažu leisime įsigalėti minčiai, kad tautinė kultūra reiškia tik mūsų menininkų kūryba, mes jos supratimą pavojingai susiaurinsime.

● **Paminėjo lietuvių poeziją ir prozą.** The Christian Science Monitor dienraštis spalio 11 d. gražiai paminėjo lieutvių poezijos antologiją angliškai The Green Oak ir mūsų keturių rašytojų novelių rinkinį "Lithuanian Quartet". Kalbėdamas apie poeziją, recenzentas teigia, kad nėra iš vertimų lengva spręsti apie pasiektus mūsų poetų laimėjimus, tačiau galima pajusti eilėraščių dvasią. Angliškasis "Lithuanian Quartet" skaitytojams duodąs aiškesnį vaizdą apie lietuvių kūrybą. Recenzentas trumpai sumini, ką mūsų autoriai vaizduoja.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas. Protezistas.
Aparatai-Protezai Med. bandažai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t.t.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 8-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta.

Telefonas: GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius, uždaryta.

DR. VL. KAUPAS
VIDAUS LIGOS
756 West 35th Street
(Kamp. 35-ta ir Halsted)
Valandos vak. 6-9. Šeštad. 10-2 p. p.
Treč. susitarus.
Ofiso tel. BI 7-0400
Dienos metu tel. CA 5-5010

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeštad. tik 10-12.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antra., ketvirtad ir penktad. nuo 1—4 p. p., 6:30-8:30 val. vak. Šeštad. 1—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4139
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukti KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 So. Archer Avenue
Val.: Kasdien popiet nuo 12—3 val. vak., pirm., antr., ketvir. 6—9 val. Trečiadieniais tik susitarus.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 val. p. šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(OFISO ir REZ.)
VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ

DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Tel. — PRospect 8-7773
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p. antrad. ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 2 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PUllman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-9 v. v., šešt. 1-4 v. p. p., trečiadienį — uždaryta.

Tel. ofisų RE 7-8818
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Ofisas 2659 W. 59th Street
VALANDOS: 2-4 p.p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais 10-12 valandos.
Trečiadieniais uždaryta.

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 So. Kedzie Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2 iki 8 val. vak. Treč. ir sekmad. tik susitarus.

Rez. tel. PR 9-0563, Rez. PR. 9-6730
Dr. W. Ross Dr. L. Seibutis
Inkstų, puslės ir šlapumo takų chirurgija
Ofisai: 7958 S. Western Ave., tel. GR 6-0091; 392 E. 159th St., Harvey, Ill., tel. EDison 3-4283; 30 N. Michigan Av., Suite 808, tel. CE 6-7764.
Valandos pagal susitarimą.

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
6449 So. Pulaski Rd. Tel. LU 2-5775 arba 15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Telef. FU 5-2020.
Valandos pagal susitarimą. Jeigu neatsiliepia skambinti TE 9-1071.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m.
Penkt. tik 1—3 p. p.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. SELMA E. SODEIKA
OPTOMETRISTĖ
5842 S. Kedzie Ave. PR 6-2635
Tikrina akis ir pritaiko akinius
Visual Training — Contact Lenses
Pirmad., ketv. 10:30 v. r. — 7 p. p.
antrad., penkt. 10:30 v. r. — 6 p. p.;
šešt. 10:30 v. r. — 5 p. p.
Treč. uždaryta.

Ofiso telef. CLiffside 4-2896
Rezid. telef. WAlbrook 5-3098
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. Ashland Avenue
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
Valandos kiekvieną dieną 2 — 4 ir 6—8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, priimama pagal susitarimą. Šeštadieniais nuo 2 v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priima ligonis pagal susitarimą.
Dėl valandos skambinti tel.: HE 4-2123 nuo 1 iki 8 val. popet, kasdien, išskyrus trečiad. ir šeštad.

Telefonas — GRovehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8
Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta.

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
3248 South Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8.
Šeštad. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3159
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v.
Treč. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 South Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR.6-6659
Rez. 6600 So. Artesian Avenue
Val.. 11 v ryto iki 2 v. p.p., 6-7 v.v.

DR. STASYS ŽMUIDZINAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Staigiai susirgus arba susižeidus (Emergency), šaukite telefonu — 434-6967 nuo 2 valandos po pietų ligi 5 valandos ryto kasdien.

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvirt., penkt. 1-4 ir 7-9. Antr. 1-6, treč., šešt. pagal sutartį, sekm. uždaryta.

Tel. ofiso HE 4-5758; Res. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2751 West 51st Street
(Bendra praktika ir Alergija)
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val., penkt. 10 v. r. iki 9 v. v.; šeštad. 10 v. r. iki 1 p. p. Ligonius priima pagal susitarimą.

Tel. ofiso 247-1002, Namų PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą.
4063 Archer Avenue
(Prie California Ave.)

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia skambinti MI 3-0001.

Ofiso HE 4-1414. Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šeštad. 1-4 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2737 West 71st Street
VAL.: kasdien nuo 6-8 vak. vak., Šeštad. nuo 10 iki 12 valandos. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.
Tel. ofiso ir res. WA 5-2017

Ofiso tel. HE 4-7007.
Namų - res. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63 Street
Val.: Pirmad. ir ketv. nuo 2 iki 4:30; antr. ir penkt. nuo 4 iki 8; šešt. nuo 1 iki 4 val.

Pas "Poetry" redaktorių

Poetas H. Rago apie amerikiečių ir lietuvių poeziją

JUOZAS PRUNSKIS

Pirmaujantis JAV poezijos žurnalas "Poetry" šiemet švenčia 50 m. sukaktį. Auksinio jubiliejaus iškilmės įvyks lapkr. 16 d. "Studebaker" teatre, Chicagoje, dalyvaujant 88 m. amžiaus didžiajam šio krašto poetui Robert Frost. Sekančią dieną jis bus centrinė figūra literatūros vakare Menų klube.

Spalio 22—24 d. Washingtone įvyko JAV poezijos festivalis. Suvažiavo keliasdešimt poetų ir 33 iš jų buvo pakviesti paskaityti savo kūrinius. Poetams atsivėrė ir Baltųjų Rūmų durys: jie buvo laukiami prezidentūroje. Pirmajai poezijos atstovų sesijai pirmininkavo čikagietis poetas Henry Rago, žurnalo "Poetry" redaktorius. Šis žurnalas yra tiek vertinamas JAV kultūrinių sluoksnių, kad jo sukaktuvinio numerio JAV vyriausybė užsakė 2,-000 egzempliorių ir išsiuntinėjo įvairiems krašto ir daugybei užsienio valstybėse esančių knygynų. "Poetry" žurnalas pasiekia net už geležinės uždangos — Lenkiją, Čekoslovakiją ir kt. kraštus. Dvigubas sukaktuvinis numeris, 150 psl., jau yra lyg savotiška naujosios amerikiečių poezijos antologija.

Turtingas poetiniu jausmu ir intelektualiniu gilumu

Žurnalo redaktorius Henry Rago — įdomus žmogus. Turtingas poetiniu jausmu ir intelektualiniu gilumu. Šalia eilės poezijos knygų ir kūrinių, jis yra davęs estetinės filosofijos veikalą "The Philosophy of Esthetic Individualism". Kviečiamas su paskaitomis ir savo poezijos skaitymu jis aplankė eilę JAV, Vokietijos, Italijos, Anglijos, Prancūzijos ir Graikijos universitetų bei kitų kultūros įstaigų. Gilaus išsimokslinimo vyras, jis turi teisių bakalaureatą, teologijos magistro laipsnį ir filosofijos daktaratą. Chicagos universitete 8 metus dėstė humanitarinius mokslus, literatūros kritiką ir meno filosofiją. 1960 metais Rockefellerio fondas jį pakvietė nuolatiniu nariu į JAV Poezijos tarybą. Sekančiais metais išeina jo poezijos rinktinė "A Sky of Late Summer".

"Poetry" redakcijoje

Nepaprastai užimtas žmogus, bet vis dėlto pavyko su juo užmegsti ryšį. Patraukiau į "Poetry" redakciją, 1018 N. State St., Chicagoje. Rūmai primena architektūrinę senovę, kur įsikūręs naujas poezijos žodis. Tai lyg simbolinis junginys to, kas gera praeity ir dabarty. Viduje — ilgos lentynos su įvairiais literatūros žurnalais iš įvairių pasaulio kultūros centrų, daugybė recenzuoti atsiunčiamų poezijos knygų iš įvairių valstybių. Redaktorius skubiai ruošėsi kelionei į Washingtoną ir buvo įsitempęs į darbą. O to darbo kalnai. Kaip pasisakė — "Poetry" per metus gauna apie 70,000 eilėraščių, iš kurių reikia padaryti atranką. Nuolat palaiko ryšį su 150—200 poetų, o su mažesniais susidarys ir visi 300. Paklaustas, kokie amerikiečių poetai gyvena Chicagoje ir artimose apylinkėse, surašė:

— Nelson Algren, Lisel Mueller, Elder Olson, Reuel Denney, Gwendolyn Brooks, John Frederick Nims, John Logan, Paul Carroll, Helen Singer, Marcia Masters. Tai kūrėjai lyg jaunesnės kartos. Viduriniajai atstovaujantieji: Jessica Nelson North, Marion Strobel, George Dillon. Iš vyresniųjų — Carl Sandburg, ir jau mirusieji Edgar Lee, Masters, Cachel Lindsay. Kai kurie iš jų jau bus toliau nusikėlę, bet juos galima laikyti čikagiškiais ar bent vidurvakarių poetais.

Redaktorius čia pat ištiesė ir lapą su atvaizdais poetų, kurie savo kūrybinį pasireiškimą šio krašto poetiniame pasaulyje pradėjo "Poetry" žurnale. Čia atžymėta: 1914 m. Robert Frost ir Carl Sandburg, 1915 m. Wallace Stevens, 1923 m. Ernest Hemingway (— ir jis rašė poeziją).

Poetas Henry Rago toks nedidutis, kresnas, su ypatingai nuoširdžia šypsena. Kalba skubėdamas, bet kontaktas su juo mielas.

Henry Rago

— Koksai, sakykit, amerikiečių susidomėjimas poezija? Ar šio krašto praktiškiem žmonėm susiranda intereso dailiajam žodžiui?

— Jaučiamas didėjimas susidomėjimo poezija. Apskritai auga susidomėjimas menu, o tai randa atgarsio ir poezijos srityje. Kad ir tas poezijos festivalis Washingtone rodo, jog jam laikas jau pribrendęs.

— Ar daug šiame krašte leidžiama poezijos žurnalų?

— Pasirodo jų gana daug mažų, bet išleidžia vieną, du numeriu ir išnyksta. Tik viena "Poetry" įstengė išsilaikyti per 50 metų, kas mėnesį vis duodama naują numerį.

Maloniam redaktoriui H. Rago jau buvau betiesiąs lietuvių poezijos antologiją anglų kalba: "The Green Oak", kai jis ėmė pasakoti:

— Jau turiu. Gavau. Labai įdomi knyga. Lietuvių poezijoje yra daug vitališkumo. Ir į anglų kalbą puikiai išversta. Gražiai pasidarbavo Clark Mills. Jis įstengia tai padaryti. Anglų kalbos kūrybiniame pasaulyje domimasi lietuviais. Pvz. geras britų kritikas, poetas Donald Davie yra parašęs angliškai knygą apie Lietuvos miškus. Tiesa, apžvalgininkai ne taip jau aukštai tą jo kūrinį įvertino. Noriu mūsų žurnale išspausdinti "The Green Oak" recenziją, bet vis nerandu kompetetingo asmens, kuris pažintų centro Europos kūrybą ir parašytų. Mūsų žurnalas domisi kitų tautų kūryba. Ruošiamės išleisti specialius numerius, skirtus italų, graikų ir kitų tautų poezijai.

— Kokia kryptis dabar daugiau jaučiama amerikiečių poetų kūryboje?

— Tarp gerų jaunųjų poetų jaučiamas veržimasis išsilaisvinti iš didžiųjų mūsų kūrėjų įtakos. Kita mūsų grupė tokia, kurie nenorime sukilti prieš didžiuosius, bet siekiame surasti save. Angliškai rašiusių ir rašančių tradicija yra turtinga. Tik prisiminkime T. S. Eliot, E. Pound, W. Carlos Williams, Stevens, M. Moore, Yates. Savu laiku, kai "Poetry" prasidėjo, jie patys buvo "sukilėliai", vėliau — jie susilaukė plataus pripažinimo, juos perėmė universitetai Eilė jaunųjų jaučiasi, kad anų jėga ir įtaka uždusina naujai ateinančius. Visa problema, kaip pasisavinti anų laimėjimus ir neprarasti savęs, perimti jų poezijos lobius ir pasireikšti savu paprastumu, kuris galutinėj sąskaitoj gali virsti turiningu sudėtingumu.

Dabartiniu laikotarpiu anglų kalba pasireiškiančioj poezijoj atsiekta didžių laimėjimų, kokiais pasižymėjo kūrybingasai elzbietinis (Elzbietos Didžiosios) laikotarpis. Kai kurie naujieji nori viską mesti ir pradėti su Whitmano drąsa, kur poezija antiakademinė, antiintelektualinė. To kraštutinumas — bytnikai. Bet jų sąjūdis jau baigtas, ir jis mažai tikros poezijos tedavė. Tai buvo tik triukšmas. Iš jų šiek tiek daugiau davė Allen Ginsberg. Pvz. atsimintina jo "Howl". Tai darbas genijaus, bet genijus be disciplinos. be ištvermės, bet jis turėjo didelės įtakos į studentus.

Tai jau kraštutinumas. Kiti nebuvo bytnikais, bet siekė atsiriboti nuo Elioto, Pound ir palinko į Williams, o jų didelis "šventasis" buvo Whitman. Jų laimėjimai žymiai mažesni už tų, kurie priima kas gero pas Eliotą ir Whitmaną ir rašo poeziją, kuri sava, priimdami kitų laimėjimus kaip brangintiną tradiciją. Šia kryptimi ir aš pats palinkęs Noriu pasiekti naują paprastumą, kuris nepaneigtų nei poezijos kilmingųjų. Mano simpatija tapyboje yra Matisse, kuris pirmu žvilgsniu atrodo paprastas, tačiau į jį įsiklausus — jis nėra jau taip nesudėtingas.

Įdaviau jam numerį "Draugo" kultūros priedo, kur buvo parašyta apie "Poetry". Paprašė jam paskaityti. Maniau, kad jis nori sužinoti, ką mes ten apie juos rašėme ir pradėjau "skaityti" angliškai.

— Ne, ne, — sustabdė jis. — Skaityk lietuviškai. Noriu išgirsti, kaip skamba jūsų kalba.

Tai pasakęs, palenkė galvą, pakreipė ausį, lyg stengdamasis sugauti kiekvieną garsą. Džiaugėsi, kad lietuvių kalba skambi, klausinėjo su kuria kalba ji gimininga, iš kur ji galėjo kilti.

Su šiuo šiltos širdies, angliško gilumo ir itališko nuoširdaus gyvumo poetu šnekėtumeis ištisas valandas. Bet jis buvo taip užimtas paskutiniais darbais prieš vykstant į Washingtoną.

Išeidamas šnektelėjau su žurnalo sekretore Julie McLaushlin. Ji Barat kolegijoje baigė anglų literatūros studijas, kuriuos dar gilina Lojolos universitete. Ji pasisakė esanti katalikė, kaip ir redaktorius poetas Henry Rago. Juk jis ir sukaktuvinio "Poetry" numerio įžangoje sumini religinę mintį ir vaizdžiai dėsto:

— Tie, kurie gyvena pagal šūkį "laborare est orare" (dirbti tai melstis), supras, ką aš manau: kiekvienas eilėraštis tai nuošalumo vienatvė... Tai tam tikru atžvilgiu mirtis, bet tokia mirtis, kuri yra poeto vienintelė gyvenimo sąlyga.

Eidamas iš to pasikalbėjimo jaučiausi daug dvasioje praturtėjęs. Galvojau — kaip mes nedovanotinai nesirūpiname ieškoti kontaktų. Dažnai kapojamės savo tarpe, o čia tiek daug lietuviškam reikalui atvirų durų, į kurias nei nepažvelgiame.

Spoleto — Šv. Eufemijos bažnyčia iš XII amžiaus

SPOLETO IR JO "DVIEJŲ PASAULIŲ" FESTIVALIS

B. CIPLIJAUSKAITĖ

Spoleto yra vienas iš perliukų, kurių taip gausu visoj Umbrijoj, visoj Toskanijoj, visose centro Italijos kalvose: senas viduramžių miestukas, įsispraudęs tarp kalnelių ir pro juos tekančios upės ar upeliūkščio; miestelis, kurin patekus beveik užsimiršta XX amžiaus tempas bei problemos. Nuo vienos iš jį supančių kalvų grasinančiai į pakeleivį žvelgia sena tvirtovė, dabar paversta kalėjimu; abiejose upės pusėse netaisyklingai ir lyg netyčia ten išdygę stiebiasi į viršų bažnyčios: kai kurios labai kuklios, mažytės, romaniškos: kitos jau su pretenzijom, tačiau darniai įsiliejančios į jaukią visumą. Gi pagrindinė aikštė ir ją užbaigianti katedra, su impozantiškai kalvos viršūnėn vedančiais senais plačiais laiptais, beveik priverčia pagalvot apie teatro dekoraciją: tokia graži ji, tokių ryškių kontūrų, jog beveik sunku įtikėti, kad ji iš tikrųjų egzistuoja ir jau per eilę šimtmečių stebina užklydusį praeivį. O jis, atsidžiaugęs architektūriniu menu, prisiklaidžiojęs kreivom, beveik dar viduramžių kvapais persisunkusiom gatvelėm, gali atsikvėpti bei visus įspūdžius apmąstyti palengva, žingsniuodamas žalia, paliai upės krantą bevingiuojančia alėja.

Florencijos — taigi, lengvai iš visur pasiekiamas) visokiausio plauko ir visokių tautybių muzikos mėgėjai. Daugelis iš jų ten ir visam laikotarpiui ir apsigyvena. Kadangi miestukas nedidelis, o jų pačių nedaug, po poros dienų užsimezga visus apglėbianti draugystė. Visi 12 val., prieš einant pietauti, užsuka į koncerto salę vietoj aperityvo išklausyti kamerinės muzikos pusvalandžio. Popiet visi susitinka toj pačioj salėj išgirsti kokio nors solisto. Gregorinės muzikos veikalai atliekami kurioj nors iš tų kuklių, lygių linijų romaniškų bažnytėlių; vėlyvesnių šimtmečių didingesnės mišios atranda prieglobstį katedroj. Gi jei nutariama pastatyt dramą ar misteriją, katedros aikštė tarnauja kaip scena. Miela pastebėti tai, kad ne tik žiūrovai susidraugauja: netrukus užsimezga glaudūs santykiai ir su pačiais muzikais, ir po koncerto, prie vyno stiklo, bendrai kritikuojama visa, kas jame buvo blogo ar gero, kyla pasiūlymai kitų metų programai. Ir taip, nuskambėjus paskutinio vakaro aidams, kiekvienas išsiruošia namo, jau galvodamas apie kitą birželį.

Šis visų šiek tiek pamirštas (jų kiekvienam žingsnyje taip gausu, kad tikrai neįmanoma butų visų pažinti, nebent išsirengtum pėsčia skersai tas kalveles) kampelis prieš keletą metų vėl staiga iškilo ir sutraukė didesnį skaičių lankytojų: tapo išrinktas "Dviejų pasaulių festivalio" būstine. Ir nuo tada kasmet jin suplaukia šimtai ar net tūkstančiai muzikos mėgėjų. Šio festivalio idėja gimė grupelėje jaunų europiečių bei amerikiečių muzikų. Ji iš karto rado abipusį pritarimą. Festivalio tikslas — suartinti abu kontinentus, vartojant bendrą kalbą — muziką ir bendrus siekimus — tobulesnį su ja supažindinimą, abiejų pasaulių sugretinimą. Iš visų Europoj ar Amerikoj ruošiamų festivalių tai gal vienas simpatiškiausių. Jame neatrasi nieko grandiozinio, nieko išpūsto ir — kas svarbiausia — nei perdidelės masės. Suvažiuoja į Spoleto keletui savaičių (miestelis maždaug poros valandų atstume nuo Romos, apie 4 val. nuo

Didžiausia dalis muzikų suvažiuoja į Spoleto iš Amerikos (New Yorko Pro Musica Antica, Philadelphijos styginis kvartetas, Aspeno solistai) ir iš pačios Italijos. Tačiau netrūksta atstovų ir iš kitų Europos kraštų. Programa taip pat stengiamasi surinkti kuo pilnesnė: pradedant nuo pirmųjų šimtmečių ir baigiant pačiais jauniausiais kompozitoriais. Gi tarp publikos visuomet matyti kokia nors "įžymi galva". O jei kam nors pasitaiko atvažiuoti į Spoleto, kai nėra viešo spektaklio, užtenka tik nutaisyt liūdną veidą ir kam nors nusiskųsti: gerų laumių pagelba atsiveria ir pačios storiausios durys. Meilė muzikai yra pakankama rekomendacija, ir pastangos, padėtos tam jaukiam kampeliui pasiekti, atlyginamos šimteriopai. Neįmanoma ten neužmiršti visų nesutarimų, visų politinių nedarnumų: Spoleto kiekvienam įkvepia taikingą dvasią, ir visi ten kalba viena ir ta pačia kalba. Praleidus keletą dienų toj aplinkoj, grįžta pasitikėjimas pasauliu ir jo ateitim. Lieka dėkingumas širdy, atradusioj pilnutinę ramybę.

Paul Verlaine

ATSARGUMAS

Duok ranką man ir sėskime, sulaikę kvapą,
Po šituo dideliu medžiu, kur mirdami
Dejuoja vėjai tarp šakų ir kur švelni
Pablyškus mėnesio šviesa šiurena lapais.

Sėdėkim negalvodami, akis nuleidę.
Tiktai svajokime. Teplauks sava vaga
Ir meilė mirusi, ir laikui pamiršta,
Ir tepalies pelėdos sparnas mūsų veidus.

Užmirškime tikėtis. Tik tegu širdis,
Laiminga ir savy paskendusi, klausys,
Kaip miršta vakaras, toks visiškai ramus.

Ilsėkimės abu nakties tylioj nurimę:
Nes juk negera žadinti ir drumst sapnus
Gamtos, to dievo tylinčio, tačiau laukinio.

PARYŽIAUS ŠKICAS

Mėnulis švino tonus aikštėj
dėsto kreivais kampais,
Ant stogo juodos dūmų formos vaikšto
Ir draikosi raizgytais kamuoliais.

Dangus toks pilkas. Vėjas kaukia,
lyg fleita užkimšta.
Kažkur vagišius katinas sau kniaukia
Keista ir ausį rėžiančia gaida.

O aš mąstau apie Platoną
ir Fidijo dievus,
Apie Salaminą ir Maratoną,
Žingsniuodamas pro žiburius melsvus.

Paul Verlaine (1844 - 1896), vienas žymiausių prancūzų poetų simbolistų, genialus, bet ir nesusivaldantis, kaip ir viduramžių epochos Villon. Verlaine jausmo ir gamtos lyrika klasiškame ir laisvame eiliavime pasiekė ligi tol negirdėto muzikalinio skambumo, turėdama nemaža įtakos ir vėlesnių dešimtmečių poezijai.

PIEMENŲ VALANDA

Raudonas mėnuo horizontu plaukia,
banguojančiam rūke paskendusi lanka
užminga miglose, ir varlė vieniša
užminga ir dumbančiam nendryne šaukia;

Taures užmerkia vandeninės gėlės;
ir gluosnių profiliai, ištysę ir kieti,
Neaiškiai matosi kažkur labai toli;
Švieselėm klaidžioja po krūmus vėlės;

Apsukai uždainuoja savo dainą,
Be garso irdamies erdvėm sunkiais sparnais;
Dangus sužėri abejingais žiburiais;
Venera teka, — taip naktis ateina.

Iš prancūzų kalbos vertė **Albinas Šurna**

DRAUGO POEZIJOS KONKURSAS

1. **Maironio gimimo šimtmečio sukakčiai prasmingai paminėti Draugas skelbia poezijos konkursą.** Konkurso mecenatas — prof. dr. vet. med. Kazys Alminas, paskyręs tam tikslui tūkstančio dolerių premiją.

2. **Poezijos konkursui tinka poemos, baladės ir atskiru leidiniu dar nespausdinti eilėraščių rinkiniai.** Kiekvienu atveju **rankraštis turėtų sudaryti bent 64 puslapių knygą. Knygoje gali būti ir visi minėti žanrai drauge.**

3. **Nespausdinti kūriniai siunčiami slapyvardžiu, uždarame voke, nurodant autoriaus** pavardę ir adresą. Tuo **atveju,** kai eilėraščiai **ar jų dalis** jau spausdinti periodikoje, konkurse dalyvaujama **tikru** vardu arba ir slapyvardžiu.

4. Rankraščiai turi būti **išsiųsti** ne vėliau kaip **1962 m.** gruodžio 1 d. Draugo **adresu:** Draugo Poezijos **Konkursui** — 4545 West 63 St., **Chicago** 29, Ill.

5. Premijuotus **kūrinius** Draugas turi teisę be **papildomo** atlyginimo **spausdinti** dienraštyje ir **išleisti atskira** knyga. Nepremijuoti **kūriniai** grąžinami autoriams, **jeigu** atskirai nesusitariama **su jais** dėl spausdinimo.

REALIZMAS

Antano Rūkštelės 30-ties metų darbo jubiliejinės parodos proga

J. MIELIULIS

Realizmas *) yra tokia kūrybinė išsireiškimo metodika, kurioje gamtinės formos reprezentacija vaidina, jei ne vyraujantį, tai bent lygiateisį vaidmenį su kitomis išsireiškimo priemonėmis. Realistiniame paveiksle **taip pat** forminį vystymą apsprendžia ne išorinės gamtos objektų atsitiktinė santvarka, bet paveikslo forminis būtinumas.

Sąlytis su išorinėmis gamtos formomis

Tarp abstraktinio ir realistinio paveikslo skirtumas yra tiktai toks, kad abstraktiniame paveiksle forminė sistema neturi jokio sąlyčio su išorinės gamtos formomis, tuo tarpu realistiniame paveiksle atskiros forminės grupės yra taip surėdytos, kad jos, labiau ar mažiau, primena išorinėj gamtoj matomas formas. Pati gamtinę formą reprezentuojanti forminė grupė nėra gamtos objekto optinės iliuzijos kopija. Objekto optinė iliuzija, kaip ji yra registruojama akies retinoje ar fotografinėj plokštelėj, yra tiktai atsitiktinis šviesos efektų išdėstymas, kurį apsprendžia išorinės gamtos fizinis būtinumas. Realistiniame kūriny atvaizduota gamtinė forma yra (daugumoje atvejų suprastinta) išgyventos ir kūrybiškai matytos išorinės realybės forminė išraiška, kuri dažnai pati yra daugiau ar mažiau išbaigta forminė sistema ir tuo pačiu organiškai įjungta į paveikslo visumą.

Realistinis menas ir matymo procesas

Realistinės kūrybos pagrindai yra pačiame matyme. Matymas yra, daugiau ar mažiau, sudvasintas psichinis procesas — sudvasinimo laipsnis priklauso, šalia prigimtų ypatybių, nuo individo estetinės ir apskritai dvasinės kultūros. Tai dalinai išaiškina, kodėl mes gamtą matome gražią, negražią, vienokios ar kitokios nuotaikos ir pan. Jei matymas būtų grynas fiziologinis procesas, matomi dalykai mums būtų beveik reikšmiai. Mes matytume taip, kaip "mato" foto aparatas.

Kitaip sakant, kiekvienai optinei iliuzijai matymo procese mes teikiame (kuriame) vertę. Tuo būdu mūsų matymas tampa reikšmingas. Pati reikšmė yra sudėtinė ir jos elementai yra imami iš įvairių sąmonės sferų. Bet labai svarbus (menininkui pats svarbiausias) reikšmingumo elementas yra estetinis optinės iliuzijos apipavidalinimas, kuris yra nesąmoningas ir automatiškas.

Regėjimas ir kūryba

Pati akies konstrukcija ir matymo fizinė bei psichinė mechanika yra taip surėdyta, kad mūsų matymas neišvengiamai turi būti kūrybiškas. Nors akyje, kaip ir foto aparate, optinis vaizdas yra vienodai ryškus visoje apimtyje, bet nervinių celių jautrumas yra nevienodas. To išdavoje tiktai labai maža vaizdo dalis yra matoma ryškiai Tuo būdu prieš akis

A. Rūkštelė — Burtų metimas (aliejus)

turimas vaizdas nėra visiškai betarpiniame kontakte su žiūrėtoju. Jautriąja retinos dalimi mes palaikome kontaktą tik su labai maža vaizdo dalimi. Tuo tarpu, kai likusioji retinos dalis palaiko dalinį kontaktą su vaizdu (nors su kiekvienu akies judesiu su kita vaizdo dalimi), jautriąja retinos dalimi mes šokinėjame nuo vienos vaizdo dalies prie kitos, ir taip iš dalių sąmonėje mes sudėliojame vaizdo visumą, kuri daugiau ar mažiau atitinka pilnai vaizdo projekcijai retinoje.

Tik fotografija gamtos grožio neregistruoja

Akies judesiais sudėliotas vaizdas gali užakcentuoti tai vieną, tai kitą vaizdo dalį. Ties kai kuriomis vaizdo dalimis akis gali dažniau sustoti. Kitas gali visai išleisti. Be to, akis, dėliodama vaizdą, keičia proporcijas. Labai dažnai stebėdami gamtovaizdį, mes jaučiame beveik pilną estetinį pasitenkinimą. Formos atrodo lyg plaukia viena iš kitos. Kitą dieną prie beveik identiškų atmosferinių sąlygų mes to "grožio" galime visai nematyti. Dar dramatiškiau, šis momentas yra pademonstruojamas, kai mes tą "žavingą" vaizdą nufotografuojame, nes, kaip taisyklė, fotografija gamtoje matomo grožio neregistruoja.**) Gražus yra tik iš optinės iliuzijos fragmentų sudėliotas vaizdas sąmonėje, kuris didžiausia dalimi yra atminitinis, nes akis palaiko betarpinį kontaktą tik su maža vaizdo dalimi. Kaip matome, matymas yra kūrybinis procesas ir jį mes galime laikyti pirmine realistinio meno stadija.

Realistas ir abstraktistas

Tuo tarpu, kai abstraktistas menininkas operuoja linijomis, spalvomis, pavidalais, plastinėmis medžiagos ypatybėmis, realistas kūrėjas minėtomis priemonėmis kuria gamtinę formą, daugiau ar mažiau, primenančią iliuziją ir tomis iliuzijomis operuoja pagal visus forminius

(Nukelta į 5 psl.)

*) Čia kalbu ne apie 19 a. meninį judėjimą, kuris mums žinomas realizmo vardu. Šia proga kalbu apie visas meno apraiškas, kurios savo kūrybinėj sistemoj naudoja gamtinės formos reprezentaciją. Tuo būdu ši sąvoka jima realizmui artimas impresionizmo, ekspresionizmo ir surrealizmo formas.

**) Tikrumoje gamtos grožio problema nėra tokia paprasta, bet šia proga negaliu leistis į detalizuotą problemos sprendimą.

"Order now for the Holidays our Individual Molds"
Visit our lovely old fashioned
FOUNTAIN ROOM and Bulk Store at
1100 Chicago Ave., in Oak Park
Bulk Store 42 Lake St., Oak Park, Ill.

PETERSEN ICE CREAM CO.

Fruit Punch Frappe
For Graduations and Wedding Receptions
Individual Ice Cream Molds - Ice Cream Cakes
For Suburban Deliveries
Special consideration for your church, club or school
5835 W. Lake St. EUclid 6-6130, EStebrook 8-1760

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

DOVANAS KALĖDOMS
savo artimiesiems
SIŲSKITE JAU DABAR
ir tik per
CENTRAL PARCEL SERVICE
kurio pagrindinė įstaiga yra
220 South State Street
Telefonas WA 2-9354,
gi B. Vitkaus vedamą skyrių rasite
2618 West 63rd Street
Telefonas WA 5-2466

Maisto produktų siuntiniai, akordeonai ir siuvamosios mašinos dabar pristatomi 4-5 savaičių laikotarpyje.

Turime ypatingai gausų pasirinkimą prekių siuntiniams sudaryti. Apsilankykite pas mus ir vietoje įsitikinkite.

GARANTUOTĄ SIUNTINIŲ PRISTATYMĄ TRUMPIAUSIU LAIKU ATLIEKAME JAU NET 16 METŲ.

DIDELIS PASIRINKIMAS VARTOTŲ AUTOMOBILIŲ PAS LIETUVIUS PREKYBININKUS!

Dedame keletą pavyzdžių:

1961 OLDS. 98, Full Power & Air cond. $2,750.00
KAIP NAUJAS
1960 PONT., 2 dr., H. T. Full price $1,750.00
1961 CHEV., 4 dr., 6 cyl. Stand. Trans. $1,550.00
1961 FORD Galax., 4 dr. Power $1,550.00
1959 CAD. Fleetwood, 4 dr. Full Power .... $???
AIR COND.
1960 FALCON, geram stovy, tik..... $50 įmokėti
1959 CHEV. Imp., 2 dr., H. T. $1,150.00
1959 PONT. Bonn., 4 dr., H. T. Power .. $1,195.00
1959 FORD Galax. Power, 4 dr., 6 cyl. Auto. $995.00
1960 RAMBLER Ambas. 4 dr. Power $1,025.00
1958 CHEV. Conv. Stand. trans. $995.00
1959 DODGE, 4 dr. Power $895.00

Pasirinksite iš 30 kitų automobilių

Vacys Motor Sales
6516 SO. WESTERN AVE.
Chicago 36, Ill. Tel. WA 5-5121

KALĖDOS
Pats geriausias laikas aplankyti savo kraštą
Keliaukite populiariu, draugišku
M-S BATORY
iš Quebec – Gruod. 6
į Gdynia (Lenkijoje) iš ten puikiu susisiekimu į visas Rytų Europos dalis.
Sustoja Southampton'e ir Copenhagen'e.

Anksčiau išplauks iš Montreal'io lapkričio 9 d.
Dėl rezervacijų ir informacijų pasitarkite su savo vietiniu kelionių agentu arba
GDYNIA AMERICA LINE
220 BAY STREET TORONTO, CANADA

LIETUVIŠKO STILIAUS MĖSINĖ IR DEŠRŲ GAMYKLA!
VOSYLIUS FOOD MART
2433 West 69th St. Telef. PRospect 6-2113

Gamina ir parduoda lietuviškas rūkytas dešras, skilandžius, įvairią rūkytą ir šviežią mėsą. Liet. sūriai, saldainiai, medus, delikat., grocery prekės.

DŽIUGI NAUJIENA!
Siunčiame mūsų skanius kepsnius maisto ir delikatesų krautuvėms visoje Amerikoje

Čikagiečiams jau gerai yra žinomas puikus Brighton Bakery Felikso Mackevičiaus gaminių skonis. Gyvenantieji ne Chicagoje dabar taip pat gali apsirūpinti skaniais **Brighton Bakery** gaminiais: Raguoliu (Baumkuchenu), lietuviškais biskvitais, įvairių skonių pyragaičiais, aguoniném babkom, medauninkais, mazurkomis, lietuviško skonio keksais, įvairiais tortais, aštuonių rūšių duona ir kitais gaminiais. Tuos visus gaminius BRIGHTON BAKERY pasiųs jums paštu. Reikalaukite gaminių kainoraščio. iš kurio pasirinksite kas jums yra reikalinga. Čikagiečiai gali vietoje (kepykloje) gauti jau pagamintą prancūzišką tešlą, iš kurios patys namie pasigamins sau pageidaujamus kepinius.

BRIGHTON BAKERY GAMINIŲ REIKALAUKITE VISOSE MAISTO KRAUTUVĖSE, KAIP CHICAGOJE, TAIP IR KITUR.

BRIGHTON BAKERY
2457 West 46th Place
Chicago 32, Illinois Telef. VIrginia 7-1250

GRADINSKAS
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St., FR 6-1998
TV, RADIJAI, HI-FI, VĖSINTUVAI
Pardavimui--taisymui Sekm. uždaryta

MUTUAL FUND INVESTING?
$10.00 MINIMUM
2% SALES CHARGE
no salesman will call
mutual trust
MUTRUSCO MANAGEMENT CORPORATION
4722 Broadway, Kansas City 12, Mo.
Dept. CP.
Please send me a current prospectus.
NAME.....
ADDRESS.....
CITY..... STATE.....

SUKAKTUVINIS
IŠPARDAVIMAS

Kiekvienas gauna ypatingą šventės dovaną. Dabar yra laikas prisiminti pageidavimus rudens ir žiemos sezonui Jūsų artimųjų anapus vandenyno:

VILNOS
VIETINĖS ir ANGLIŠKOS
PALTAMS MEDŽIAGOS
KOSTIUMAMS
BOUCLE
CHINCHILLA
VELOURS
KREPAS
KARTŪNAI
ŠILKAI
STANGRUS IR IŠSIUVINĖTAS. NAILONAS
CAPRONAS visų spalvų
AKSOMAS
IMPILAMS MEDŽIAGA
PAKLODĖMS

Mes taip pat turim užuolaidoms, uždangalams ir baldų apmušimams medžiagas

STEIN TEXTILE CO.
616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St., Chernin's aikštėje.

Užuolaidos ir apdengimai baldams siuvami taip pat pagal užsakymą.

KVIEČIAME APLANKYTI MŪSŲ NAUJAS PATALPAS

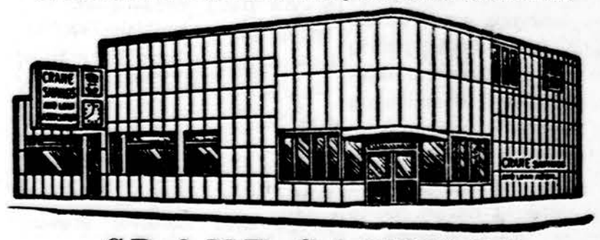

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2%

Naujas sukštas dividendas numatomas mokėti ant investavimo sąskaitų nuo vasario mėn. 1 d., 1962 m.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 r.
VALANDOS: PIRM. ir KETV. 9 v. r. iki 3 p. p.
ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 p. p.
ŠEŠTAD iki 12 Trečiad uždaryta

Remkite tuos, kurių skelbimus matot "Drauge"

REALIZMAS

(Atkelta iš 4 pusl.)

reikalavimus. Palyginimą galima padaryti su architektūra. Abstraktisto kūrėjo akmenys yra linijos, spalvos ir t. t. Realisto kūrėjo akmenys yra gamtos formų iliuzijos. Ties šia vieta galima išspręsti ir modernumo klausimą. Modernus architektas gali naudoti savo statybai tą patį granitą, kurį naudojo gotikos meistrai, bet jo pastatas bus kitoks. Kitais žodžiais, gamtinės formos naudojimas, ar nenaudojimas, neturi nieko bendro su modernizmu. Ne plytos, iš kurių statomas kūrinys, bet jų tvarka ir dvasia, kuri yra šios tvarkos išdava, apsprendžia kūrinio modernizmą.

Rūkštelė nėra realistas

A. Rūkštelės technika yra realistinė, nes gamtinės formos reprezentacija jo kūryboje vaidina svarbų vaidmenį. Tačiau ne tos formos reprezentacija yra jo pagrindinis tikslas. Jo santykis su gamta yra emocinis. Ir to santykio išreiškimas yra jo pagrindinis tikslas. Jis nemėgina perteikti gamtos, nesigilina į jos paslaptis. Jam svarbu, kokius jausmus vienokia ar kitokia gamtos objektų santvarka prie vienokių ar kitokių atmosferinių sąlygų bei šviesos efektų jame sukelia. Ir tiems jausmams išreikšti jis kuria spalvinę iliuziją, kurioje mes tačiau atpažįstame gamtines formas.

A. Rūkštelė nėra realistas.

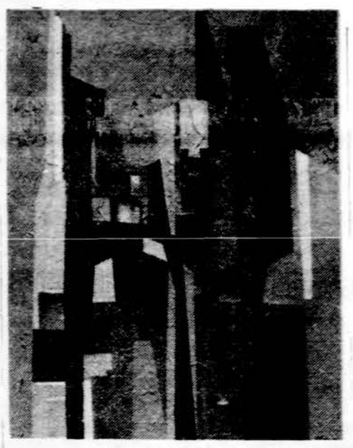

A. Trinkūnas Senamiestis (alieju-)

—Jis yra savotiškas idealistas. Jis nemėgsta pilkos gyvenimo tikrovės. Jo gamta visada yra idealizuota. Jo peizažai yra vizualinės pasakos lietuviškos gamtos motyvais. Lengvu balerinišku teptuku jis prabėga gamtos paviršiumi, dažnai jos net nepaliesdamas. Jo vaizduojama Lietuva yra prarasta pasakų šalis su auksinėmis gubomis, kurioje amžinai šviečia saulė, su laimingais žmonėmis, laisvais nuo kasdieninių rūpesčių, su paslaptigoje vakaro tyloje skendinčiomis sodybomis, kalėdiška nuotaika apsuptais žiemos rytais ir t. t.

Turi ir neblogų portretų. Gal būt, labiausiai vykęs yra dukters Eglės portretas, kuriame tačiau matomas savotiškas pasidavimas aplinkos spaudimui — vis dėlto gana skoningas pasidavimas.

NUO REALIZMO IKI ABSTRAKTO

Antrojo Lietuvių Kultūros Kongreso metu būsimoj meno parodoj bus reprezentuojama visos meno kryptys, pradedant klasikiniu realizmu, baigiant ekspresionizmu, surrealizmu ir abstraktizmu. Kitas džiugus faktas, kad šioje parodoje dalyvauja visų JAV ir Kanados lietuvių dailininkų sambūrių atstovai: New Yorko Lietuvių dailininkų sąjunga, Lietuvių dailės institutas ir Amerikos Lietuvių dailininkų sąjunga, o taipgi dailininkai, nepriklausą jokiems sambūriams.

Bene gausiausiai šioje parodoj reiškiasi Amerikos Lietuvių dailininkų sąjunga savo moderniojo, nuosaikaus bei realistinio meno atstovais: A. Vaikšnora, D. Buraču, J. Pautienium, J. Dargiu, V. Raulinaičiu, V. Stančikaite - Abraitiene, kun. P. Brazaičiu ir kitais. Gana tvirtai bus reprezentuojamas ir Lietuvių dailės institutas su savo pajėgiais kūrėjais: V. Petravičium, V. Vizgirda, A. Marčiulioniu, T. Valium, P. Kaupu, E. Marčiulioniene ir kit.

Be senųjų meno veteranų, kaip A. Galdiko, P. Domšaičio, V. K. Jonyno, šioje parodoje itin stipriai reikšis ir jaunosios kartos dailininkai: Elskus, Žumbakienė, Zapkus, Blyskis, Nasvytis, Račkus ir kit.

Jau dabar aiškėja, kad, nežiūrint didelių sunkumų, Antrojo Kultūros Kongreso parodoje bus atstovaujama daugumos lietuvių dailininkų kūryba. Šimtaprocentiniai visus dailininkus sutelkti vienon parodon nėra įmanoma. To nebuvo pasiekta ir nepriklausomoje Lietuvoje. O čia iškyla dar didesnių sunkumų: transportas, draudimas, savo individualių parodų ruošimas ir dar kitų priežasčių.

Tačiau galima pasidžiaugti jau ir tuo laimėjimu, kad ši Lietuvių meno ir architektūros paroda savo įvairumu ir dalyvių gausumu bus pati didžiausia iki šiol buvusių išeivijoje ir nepriklausomoj Lietuvoj, nes joje dalyvauja apie 60 kūrėjų, kurių tarpe čikagiečiams bus progos stebėti apie 15 Chicagoj dar nematytų dailininkų: Domšaitį, Docienę, Monkutę, Lapę, Mozeliauską, Račkų, Bagdoną, Ingelevičienę ir kt.

Premijų skyrimo komisijai bus nemažas galvosūkis, kurių dailininkų darbai yra išskirtini. O lietuvių visuomenė su dideliu susidomėjimu laukia šios parodos durų atidarymo. Į jos atidarymą atvyksta prof. V. K. Jonynas, skulptoriai J. Bagdonas, V. Raulynaitis ir tapytoja S. Smalinskienė.

J. K.

• **Rasta dar neskelbtų J. Tumo - Vaižganto laiškų.** "Pergalė" (10 nr.) skelbia, kad Centriniame Valstybiniame Archyve Vilniuje rasti neskelbti J. Tumo - Vaižganto laiškai. Jie esą rašyti dr. K. Jokantui, žinomam visuomenės veikėjui, nepriklausomos Lietuvos ministeriui. Kai Tumas minėtus laiškus rašė, Jokantas buvo uolus "Vilniaus Žinių", vėliau "Vilties" bendradarbis. Juose atsispindi mūsų kultūros istorijoj žinomi nesutarimai tarp vad. tautinės ir katalikiškosios krypties atstovų "Viltyje". Vienas laiškas rašytas 1907 m. sausio mėn., kiti 1912—1914 m. laikotarpio. Kai kurie laiškai nušviečia rašytojo gyvenimą Laižuvoje.

HI-FI STEREO
Moderniškiausias muzikos aparatų sistemas parduodam ir įrengiam
SU NUOLAIDA IKI 30%
Suinteresuoti asmenys prašomi kreiptis į
Chicago Audio Associates
2300 W. Garfield Blvd.
Tel. ALGIRDAS JUŠKYS 436-5228 po 6 val. vakaro arba STASYS DUBAUSKAS TO 3-1371

PINIGAI SIUNČIAMI Į LIETUVĄ
oro paštu—bet kokioje sumoje iki $300 tik už
$1.65
Kadangi senus rūbus ir kai-kuriuos maisto produktus negalima siųsti į Lietuvą, daug kas dabar siunčia tik pinigus—per
Amalgamated Bank
International Dept.
111 SO. DEARBORN ST.
Tel. FRanklin 2-4100
Chicago, Ill.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakaruškos pirmad. 7 val. vak.
VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA 1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Tel. HEmlock 4-2413
7159 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.

DAINA ELECTRONICS (Sav. inž. A. Semėnas)
TV - RADIJAI - JUOST. REKORDERIAI
STEREO FONOGRAFAI - PLOKŠTELĖS
ANTENOS - BATERIJOS - LEMPUTĖS
EL. VIRT. PRIETAISAI - LAIKRODŽIAI
Viskam žemiausios kainos ir garantija
3321 S. Halsted St. - CLIFFSIDE 4-5665

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų
A. VILIMAS
3415 S. Lituanica Ave.
Tel. FRontier 6-1882

VESTUVIŲ NUOTRAUKOS IR AUKŠTOS RŪŠIES FOTOGRAFIJOS MŪSŲ SPECIALYBĖ.
PRECIN PHOTO STUDIO
4068 Archer Ave. Tel. VI 7-2481
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas ir apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Ill.

MOVING
R. ŠERĖNAS perkrausto bldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

PERKU IR PARDUODU
PAŠTO ŽENKLUS IR SENUS PINIGUS
PATRIA
6312 S. Western GR 6-6592
Atdara 11-4 ir 6-8

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 1065 Archer, Chicago 32, Ill. Tel. YA 7-5980

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
NOVEMBER — LAPKR. 8, 9, 10 D. D.

DUJARDIN GERMAN BRANDY V. S. O. P.	Fifth	$4.98
DA SILVA 10 YR. OLD PORTUGAL BRANDY	Fifth	$3.49
IMPORTED ROGER COGNAC, NAPOLEON RESERVE BRAND	Fifth	$3.89
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF U. S. P.	Fifth	$4.89
AMBASSADOR DRY or SWEET VERMOUTH	Fifth	.98c
HOUSE OF STUART IMPORTED SCOTCH WHISKEY	Full Quart	$4.79
THREE FEATHERS BLENDED WHISKEY	Full Quart	$3.69
RON MERITO PUERTO RICAN RUM LITE OR GOLD	Fifth	$2.98
PRAGER BEER Case of 24—12 oz. Bottles	Case	$1.99
PFEIFFER PREMIUM BEER Case of 24—12 oz. Cans.	Case	$2.79

4½% current dividend — 5% on investment bonus
INSURED
4½% DIVIDENDŲ MOKAM PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS
Už 4 metų investmento bonus mokame 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokėsime po ½% už kiekvienus metus, 4 metams pražjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., antrad., Penktad. ir šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiad. uždaryta: ketvirtad. 9 v. r. — 8 p. p.

Paskolos, perkant namus, daromos ilgiems terminams ir žemais nuošimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.
Dėl informacijų, kreipkitės į
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
JOHN J. KAZANAUSKAS, prezidentas
2202 W. Cermak Road Chicago, Ill. VIrginia 7-7747

NAMAMS PASKOLOS ŽEMIAUSIU NUOŠIMČIU
NERIBOTI FONDAI PASKIRTI NAMŲ IR G. I. (VETERANŲ) PASKOLOMS
• Paskolas duodame lengviausiomis sąlygomis. Mėnesinius mokėjimus pritaikome pagal jūsų išgales.
• Taupykite STANDARD FEDERAL —stipriausioje Chicagos taupymo Bendrovėje, kur jūsų santaupos yra apdraustos—saugios ir neša dividendus.
Turtas $82,000,000.00
Atsargos Fondas $7,500,000.00
Dvi automobiliams pastatyti aikštės jūsų patogumui

Pinigai padėti prieš kiekvieno mėn. 16 dieną, neš dividendus nuo pirmos mėnesio dienos
JUSTIN MACKIEWICH Sr. Chairman of the Board
JUSTIN MACKIEWICH Jr., President
Naujos darbo valandos: Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Antr. ir penkt. nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 12 val. d. Trečiadieniais nedirbama
STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4192 Archer Avenue / Chicago 32, Illinois
VIrginia 7-1141
INSURED

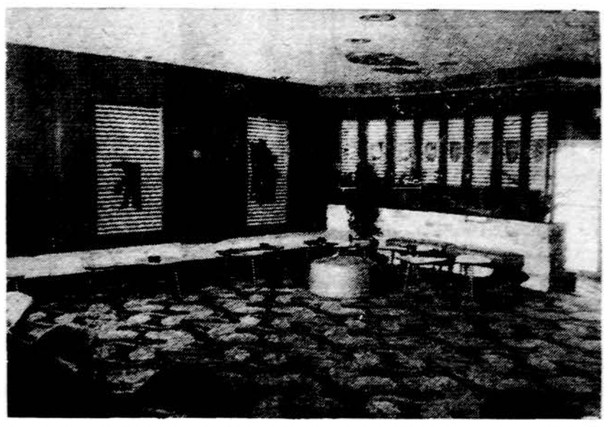
BROLIŲ ŠARKŲ RESTORANAS
(SHARKO'S RESTAURANT)
6301 West 63rd St., LUdlow 6-3636
CHICAGO 29, ILLINOIS
Meniškai įrengtos dvi salės. Moderniškas baras. Tinka vestuvių, sukaktuvių ar kitoms iškilmėms, sutalpina apie 600 asmenų. Užsakykite patalpas iš anksto

Kas tik turi gerą skonį, Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., VIctory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PRosp. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirt. nuo 9 iki 9:30; kitom dienom nuo 9 iki 6 v. v. Penktadieniais vakare iki 9:30 val. vakaro ir sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. atidaryta tik 6211 S. Western Ave. krautuvė.

VALANDOS:
Pirmad. nuo 12 iki 8 po piet
Antrad. „ 9 „ 4 „ „
Trečiad. uždaryta visą dieną.
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 po piet
Penktad. „ 9 „ 8 „ „
Šeštad. „ 9 „ 12:30 „ „
4½% anticipated dividend on investment accounts

Chicagos Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kiemais automobiliams užima 290 pėdų plotį. Tai viena įdomiausioji ir mūsų klijentų patogumui puikiausiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.
Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre.
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GRovehill 6-7575

ĮDOMI KNYGA APIE ĮDOMŲ ŽMOGŲ

(Atkelta iš 1 psl.)

randame gal išsamiausią iki šiol mūsų spaudoje šio muziejaus aprašymą, istoriją, jo eksponatus, jų reikšmę.

Temperamentas ir grožio meilė

Generolo Nagiaus reagavimą į Lietuvos gyvybines problemas ir jo paties temperamentą gaje pateiktos dailininko Adomo Varno šaržų reprodukcijos. Viena jų: "Šalin, zuikiai!" rišasi su na tiksliai pavaizduoja knygogenerolo kalba, pasakyta 1917 m. lietuvių seime Petrapilyje. Tada gen. Nagius, dar dėvėdamas rusų karinio laivyno karininko uniforma (nes tarnavo tame laivyne gydytoju) griežtai reikalavo nepriklausomybės Lietuvai. Gi abejojančius tokia galimybe jis tribūnoje išvadino zuikiais. Kitame šaržе gen. Nagius įteikia lietuvaitei rožę. Tas šaržas primena generolo mokėjimą skiepyti mūsų visuomenėje, o ypač jaunime grožio pajautimą ir meno pamėgimą, visur iškeliant, pagerbiant tai, kas sava, tautiška. Nagevičiaus rūpesčiu Karo muziejaus sodelis buvo paverstas rožynu. Jis nuolat muziejaus patalpose rengė muzikos koncertus. Jo iniciatyva Karo muziejaus sodelyje buvo pridygę mūsų nuostabūs kryžiai. Rūtų darželius, gėles, kryžius prie sodybų ir pakelėse puoselėjo mūsų kaimas ir vergijos laikais, bet kažkaip su tuo labai giliu grožio pajautimu Lietuvos kaimo žmogus nemėgo ir nenorėjo rodytis viešai, mieste. Gi generolas Nagius tas tikrai gražias mūsų tradicijas pavertė ir mūsų naujos inteligentijos tradicijomis, mokėdamas tai surišti su visa Karo muziejaus nuotaika.

Paminklai, apeigos ir jų simbolika

Knygoje yra V. Nagevičienės, Z. Oželienės, U. Januškienės, St. Raštikio, V. Ingelevičiaus, J. Puzino, B. Tvarkūno, A. Mažeikos, B. Matulionio ir kt. atsiminimai, kuriuose gener. Nagius pavaizduojamas vienu ar kitu požiūriu. Tačiau svarbiausią vietą toje įdomioje knygoje užima, kaip jau pabrėžėme, tas dr. B. Matulionio Karo muziejaus aprašymas. Tai tikra to žodžio prasme vadovas po Karo muziejų. Greta muziejaus įkūrimo ir tvarkymo istorijos yra ir smulkus aprašymas skyrių, net atskirų eksponatų. Jau vien iš to aprašymo galima sau susidaryti vaizdą, jog mūsų Karo muziejus, tikrumoje, buvo daugiau negu Tautos praeities muziejus. Tai buvo tikra Tautos šventovė, kur buvo prasmingai puoselėjama meilė Tėvynei. Taciau gal svarbiausias lietuviams Paminklas buvo žuvusiems už Lietuvos laisvę, pastatytas pagal dailininko Zikaro projektą. Paminklas buvo pastatytas iš akmenų, surinktų ir suvežtų iš tų laukų, kur vyko kruvinos kovos, ginant Lietuvos laisvę. Šis Paminklas pasidarė tikra tautos relikvija. Prie jo buvo palaidoti Lietuvos Nežinomojo Kareivio palaikai. Priešais Paminklą žuvusiems už Lietuvos laisvę buvo pastatytas akmeninis aukuras, su lotynišku įrašu: "Redde quod debes" — atiduok, ką privalai. Tai buvo kiekvienam lietuviui priminimas, kad jis skolingas savo tautai ir turi tautai atsilyginti savo darbu ir garbingu pareigų atlikimu. Tarp kitų paminklų ten buvo ir paminklas Lietuvos kariuomenės, pastatytas Lietuvos Patriarchui dr. J. Basanavičiui, dar jam gyvam esant. Varinis Basanavičiaus biustas buvo atlietas iš tūtelių nuo šovinių, paleistų į Lietuvos priešus. Biustas buvo pastatytas ant to akmens, kuris, kaip Rusijos ir Vokietijos sienos ženklas, skyrė kadaise Didžiąją ir Mažąją Lietuvą ir gulėjo prie kelio iš Palangos į Klaipėdą. Viso Karo muziejuje bei Karo muziejaus sodelyje buvo keliasdešimt paminklų.

Labiausiai jaudinančios žuvusių pagerbimo iškilmės būdavo prie Nežinomojo Kareivio kapo. Jas atlikdavo mūsų Nepriklausomybės kovų invalidai, kurie dėvėjo juodas uniformas, su raudonais papuošalais ir auksu blizgančiais ženklais. Tai simbolizavo žemę, kraują ir garbę. Reiškia, toji uniforma turėjo savo prasmę, kurią apipavidalino irgi gen. Nagius.

Žmogus, vertas knygos

O kur dar generolo Nagiaus veikla savo tiesioginėse pareigose kaip Karo sanitarijos skyriaus viršininko. Dėka gen. Nagiaus pastangų mūsų kariuomenės sveikatingumas labai trumpu laiku pakilo labai aukštai. Statistika rodė, kad ligotumas ir mirtingumas joje buvo nedidesnis, kaip kitų, už Lietuvą turtingesnių, kraštų, pvz. Vokietijos, Prancūzijos ir kit. Gen. gydytojo Nagiaus antroji specialybė buvo archeologija, nes jis buvo baigęs ir Petrapilio Archeologijos Institutą. Visus jo darbus jungė viena grandis — gili meilė Lietuvai ir atsidavimas lietuviškiems reikalams. Tuo mastu gen. Nagius vertino ir visus kitus žmones Lietuvoje. Tai buvo tikrai Žmogus, vertas šios knygos apie jį.

Gen. Vladas Nagius - Nagevičius

NAUJI LEIDINIAI

● **"A Visit to Soviet Occupied Lithuania"** (Vizitas į Sovietų okupuotą Lietuvą). ALT leidinys anglų kalba. Leidinio turinys — vienos chicagietės tikri pergyvenimai 1961 m. okupuotoje Lietuvoje, buvusios ten su ekskursija. Knygelė labai naudinga platinti visuomenės tarpe. Paduodami tikri faktai apie okupantų darbus, jų santvarką, elgesį su žmonėmis ir bendrai nušviečiama bolševikinė tvarka. Knygelės kaina — $1. ALT būtų dėkingas, jei užsakytojai prisiųstų drauge ir pašto išlaidų padengimui. Užsakyti galima ALT Centre šiuo adresu: Lithuanian American Council, Inc., 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois.

● **"Margutis". Spalio mėn. 1962 m.** Šiame sąsiuvinyje nauja yra Vinco Trumpos straipsnis "Karaliai, kunigaikščiai ir dar kai kas". Straipsnyje atsiliepiama į Kultūriniame Drauge kilusias "kovas" tarp Lietuvos karalių ir kunigaikščių šalininkų. Užgriebiama ir daugiau rimtesnių, liūdnesnių, net ir linksmų mūsų istorijos klausimų. Iškeliama taipgi eilė reviduotinų praeities problemų. Bronius Kviklys mini bibliografo A. Ružancovo 70 metų sukaktį. K. Reikalas recenzuoja K. Grigaitytės noveles "Veidu prie žemės". Duodama pluoštas B. Rutkūno eilėraščių. Prie dėmesio vertų naujumų reikėtų priskaityti ir Marnaus Katiliškio novelę "Užgavėnės", jei tas dalykas nebūtų buvęs spausdintas prieš keliolika metų "Aiduose". Numerį puošia jaunųjų dailininkų darbai iš buvusios parodos. (a)

Moterys, jūs esate žemės žvaigždės. Jeigu man pavestų pasirinkti tarp mylimos moters šypsnio ir tarp karalių vainiko, aš pasakyčiau: "Tegu šypsosi moteris."

Gerbkite moterį visada; juk moteris buvo ir jūsų motina.

Guerrazzi

KARPENTERIS
• Visoki namų pataisymai
• Prieinama kaina
IGNAS
Tel. HE 4-5570

GAISRO — AUTOMOBILIŲ — GYVYBĖS, LIGOS
ir visų kitų įvairių rūšių bei "home owners" apdraudomis teiraukitės mūsų agentūroje dėl prieinamų kainų.
Išrašome ir patarnaujame visokių rūšių apdraudas lengvais mėnesiniais išmokėjimais.
BACEVIČIUS
APDRAUDŲ AGENTŪRA
6455 S. Kedzie Ave., PR 8-2233

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. VIctory 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

PINIGAI Į USSR
Pilnai garantuota. Prašyk platesnių informacijų
GRAMERCY SHIPPING CO., Inc.
744 Broad Street,
NEWARK, NEW JERSEY

Attention, Property Owners!
WE STOP ICE
from DAMAGING
GUTTERS and DOWNSPOUTS
ELECTRIC HEATING CABLES
...installed in gutters and down spouts. Eliminates costly repairs and icing of porches and stairs. Low installation cost. Only pennies a day for operating costs.
Install Now — Before Cold Weather Starts!
SHAMROCK
ELECTRIC CO.
1702 West Foster Ave.
Free Estimates — LO. 1-8888
Licensed and Bonded

CAMERAS AND SUPPLIES
MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PR 6-8998

Europietiškos Mediciniškų žolių Arbatos Formulės
Populiari gydom. žolių arbata vartojama Europoje ir suformuluota dvylikos pirmaujančių herbalistų.
Digestosan — padeda virškinimui.
Nervosan — lengva vaistas nervams.
Normosan — padeda sukietėj. vidurians.
Pectosan — kosuliui nuo peršalimų.
Remosan — populiari arbata naudojama daugumos turinčių reumatizmą, artritą ir kt.
Sklerosan — naudojama daugelio vyresnių žmonių pagerinti kraujo cirkuliaciją.
Urosan — švelnus stimuliantas inkstams.
Degrosan — populiarus tarpe tų, kurie nori numesti svorį.
Cholagoga—naudojamas daugelio turinčių tulžies puslės negalavimus.
Kaina $2.50 už dėžę. Pilnas sąrašas gydom. žolių bei gyd. žolių produktų. Virš 1,000 žolių ir prieskonių sandėlyje. Prašykit nemokamo katalogo.
Herb Products Company
Dept. "D"
11012 Magnolia Blvd.
North Hollywood, California

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

KVALIFIKUOTOS RANKOS ir AKYS

Ne visi vaistai yra pagaminami vaistų gaminimo laboratorijose. Daugelį receptų mes turime išpildyti tik iš užrašų. Tokiu atveju tik tikslus pasvėrimas ir išmieravimas yra labai svarbu. Kai mes išpildome receptą, Jūs galite būti užtikrinti, kad jį tiksliai išpildysime, kaip daktaro užrašyta.
Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie veikia pasekmingai. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių ir vėliausių išrastų.
DARGIS DRUG STORE
CHARLES P. DARGIS
Reg. Pharmacistas
2425 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.
Tel. HEmlock 4-6050
VALANDOS:
Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak.
Šeštad. 9:30 v. r. iki 6 v. v.
Treč. ir sekmad. uždaryta.

Platinkite "Draugą".

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.
ROOSEVELT FURNITURE CO.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.
2310 W. Roosevelt Road **Tel. SEeley 3-4711**
Atdara pirmad. ir ketvir. 9—9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų

for sixty seasons a winning combination

Kuppenheimer
Morris B. Sachs

confident styling and expert fitting

Rūbai duodą vyrui pasitikėjimo — pritaikinti, kad jaustųsi lyg būtų pasiųti specialiai jam. Tai yra pasisekimą garantuojanti kombinacija, kuria elegantiški, išsiskirią vyrai džiaugiasi pas Morris B. Sachs nuo tada, kai pirmą kartą prieš šešiasdešimt sezonų pristatėm savo klijentams Kuppenheimer. Kuppenheimer reiškia pasitikėjimą... pasitikėjimą jų aiškiai matoma kokybe, puikiausia medžiaga, stiliumi, kuris nepraranda gražios išvaizdos bei madingumo per eilę metų. Morris B. Sachs duoda patarnavimą, pasitenkinimą, ekspertų pritaikymą bei mūsų geriausių siuvėjų pataisymus. Mes kviečiame jus pasirinkti sau Kuppenheimer dabar iš mūsų didelės rudens kolekcijos. Kuppenheimer kostiumai nuo 100. Paltai nuo $85. Sportin. švarkai nuo $65.

Atdara pirmad. ir ketvirtad. vakare • downtown — State ir Monroe • pietuose — 6638 S. Halsted

Operos moterų choras 1958 m., ką tik suorganizuotas ir turėjęs pirmąjį savo pasirodymą Fausto operoje. Moterų choras šį šeštadienį, lapkričio 10 d., mini savo 5 metų dainavimo sukaktį specialiu koncertu ir baliumi.

KAD IR JAUNOS JOS, BET ŠAUNI SUKAKTIS

Jaunystėje, pačiame žydėjime ir grožyje, pačiame kūrybinių polėkių pajėgume švęsti sukaktį džiaugsminga ir malonu. Tokią sukaktį šiandien švenčia Lietuvių operos moterų choras. Jų sukaktis nežymima sidabru, auksu ar deimantu, o tik kukliu penkmečiu. Bet, norėdami minėti ir vertinti šią, kad ir nedidelę sukaktį, pažvelkime į aplinkybes, kuriose gimė Lietuvių operos moterų choras.

1957 m., po grandiozinės Isios JAV ir Kanados Lietuvių dainų šventės, po ką tik susikūrusios Lietuvių operos išeivijoje plačiai nuskambėjusių G. Verdi "Rigoletto" spektaklių, atrodė, kad išeivijos lietuvių muzikinis gyvenimas yra pasiekęs viršūnę. Tuo metu choruose įsižiebė nauja kūrybos dvasia, visi kibo į naujus, sunkesnius repertuarus, visi postai buvo užimti ir atrodė, kad naujam choriniam vienetui jau nebėra ir vietos.

Bet Lietuvių operos išeivijoje kūrėjas — Chicagos Vyrų choras, "Rigoletto" spektaklių pasisekimo paskatintas, panoro neužbaigti operos egzistencijos su vienu sezonu. Buvo užsimota pastatyti "Faustą", tą operą kurioje reikalingas ir moterų choras. Ar jį pasiskolinti, ar bandyti sutverti naują chorą? Tokia problema iškilo 1957 m. pavasarį. Prisimenu aną posėdį pas tuometinį operos meno vadovą Vl. Baltrušaitį. Ką daryti su moterų choru? Ar ne per didelė rizika būtų šiuo metu bandyti suorganizuoti naują chorą?

Ir vis dėlto, po ilgų diskusijų, po karštų pokalbių buvo nutarta pabandyti laimę. Moterų choras pradėjo repeticijas 1957 m. rudenį.

"Fausto" spektakliuose, šalia vyrų choro, jau pamatėm ir naująjį moterų chorą. Jis gražiai užsirekomendavo. Ir po "Fausto" nebeišsiskirstė. Vis kopdamas į aukštesnes muzikos platumas, moterų choras padėjo vyrams išvesti į sceną "Carmen", "Trubadūrą" ir "Aidą". Čia moterys užsirekomendavo kaip neatidalomos vyrų partnerės, ir tik jų nuoširdžios talkos dėka vyrų choras galėjo pastatyti tas monumentalias operas.

Draugystė ir bendras darbas išėjo į gerą. Prieš "Aidą" įvyko abiejų chorų jungtuvės, ir šiuo metu ir vyrų ir operos moterų chorai yra susijungę bendram Lietuvių operos kolektyve.

Sukaktis jauna, kaip kad tos, chormeisterės Alice Stephens vadovaujamos, moterys. Bet per penkerius metus nueitas kūrybinis kelias liudija tų jaunų širdžių brandžius vaisius. Telydi jas toks pat kūrybinis entuziazmas pakelyje į dešimtmečio sukaktį ir iš jų krūtinių, drauge su vyrų choru, iki dešimtmečio sukakties teišplaukia grynai lieutviškos operos nemarūs aidai.

Vl. B.

• **Teigiamai vertina J. Meko filmą.** Liepos mėn. Poreta Terme (Italijoje) įvykusiame kino festivaly pirmąją premiją laimėjo New Yorke gyvenančio filmų kritiko Jono Meko filmas "Medžių ginklai". Pranešdama apie tai, "Pergalė" (10 nr.) stengiasi kritišką Amerikos gyvenimo vertinimą filme propagandiškai išnaudoti, teigdama, jog "filme atskleidžiami amerikinio gyvenimo būdo prieštaravimai, išreiškiamas nusivylimas šiuolaikine Amerikos morale ir dvasiniu žmogaus nuskurdimu, keliama rasių lygybės problema". Pasak "Pergalės", poezijoj Mekas krypęs į dekadentizmą, už kurį buvęs kritikuotas lietuvių sovietinėj spaudoj; užtat "šiuo savo filmu jis užsirekomendavo, kaip pastabus ir objektyvus Amerikos išorinio blizgesio ir vidinio skurdo kontrastų atskleidėjas ir humanistas". Viliamasi Meko filmą pamatyti Vilniuje.

Ką Dangus nori išgelbėti, tą saugo meilės pasireiškimais.

Laotse

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

PERSPĖJIMAS ŽIEMAI!
Mes turim produktą. Pasiruoškit žiemai su garantuota protekcija, vartodami LIQUID GLASS prieš gatvių druską, smėlį, saulę ar orą. Pasiųskit šiandien $2.50 už vieną skardinę (1 pint) LIQUID GLASS (pakanka 2 mašinoms ar dviem padengimams). Lengva vartoti, tik užtepti, nušluostyti, ir gaukit informacijas, kaip galima uždirbti daugiau pinigų, nei kad jūs galvojot, jog yra įmanoma bet kada jūsų gyvenime. Jei jūs nebūsit nustebintas ir pilnai patenkintas, grąžinkit tuščią. Jei jūs nebūsit nustebintas ir pilnai patenkintas, grąžinkit tuščią jei nežinočiau, kad LIQUID GLASS yra geriausias nuolatinis vaškas ir valytojas, kurį galima pirkti bet kokia kaina. Niekad nenusidėvi, galima nuimti tik su stikliniu popieriumi. DORNER'S laboratorijos greit demonstruos GOLD PLATED LA ROCKET auto, kuris bus naudojamas reklaminei agitacijai.
Didesnio kiekio kaina: 2 skardinės $3.90 — 6 skardinės $10.85. 12 skardinių dėžė $19.85 — vieno galiono skardinė $12.85.
IEŠKOMI AGENTAI: Pardavėjai ir pardavėjos, kurie dabar pardavinėja iš namų į namus Metropolitan erijoj, ar bet kur J. A. V. Dėl smulkesnių informacijų rašykit Dept. L.
FISHER SALES COMPANY
LIQUID GLASS WHOLESALE JOBBER
3042 S. Gilpin St., Denver 10, Colorado Telef. SK 7-0798

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
(Licensed by NESHPOSILTORG)
Paskubina jūsų siuntinius jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį.
Siuntiniai APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — — GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —
Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite, negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų, tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur.
Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba aplankykite mūsų jums artimiausį skyrių:

NEW YORK 3, N. Y	39 Second Avenue	Tel.	CH 3-2583
NEW YORK 11, N. Y.	135 W. 14th St.	Tel.	AL 4-5456
BROOKLYN 11, N. Y.	370 Union Avenue	Tel.	EV 4-4952
BUFFALO 5, N. Y.	332 Fillmore Ave.	Tel.	TL 6-2674
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Ave.	Tel.	DI 5-8808
YONKERS, N. Y.	235 Neppeshan Ave.	Tel.	GR 6-2681
Atdara: treč., ketv. ir penkt. 5—9 v.; šešt. 10—9 v., sekm. 1—6 p. p.			
Woodhaven 21, N. Y.	84—17 Jamaica Ave.	Tel.	VI 3-1477
PASSAIC, New Jersey	176 Market St.	Tel.	GR 2-6387
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel.	MU 4-4619
*VINELAND, N. J.	W. Landis Av. (Greek Orthodox Cl. Blg.)		
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel.	FO 3-8569
NEWARK 3, N. J.	128 Springfield Ave.	Tel.	BI 3-1797
IRVINGTON 11, N. J.	762 Springfield Ave.	Tel.	ES 2-4685
HARTFORD, Conn.	132 Franklin Ave.	Tel.	CH 6-4724
NEW HAVEN, Conn.	509 Congress Aev.	Tel.	LO 2-1446
PHILADELPHIA 23, Pa.	525 W. Girard Ave.	Tel.	PO 5-5892
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel.	HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio	904 Literary Road	Tel.	TO 1-1068
Youngstown, Ohio	21 Fifth Ave.	Tel.	RI 3-0440
WORCESTER, Mass.	174 Millbury St.	Tel.	SW 8-2868
GRAND RAPIDS, Mich.	606 Bridge St. N.W.	Tel.	GL 8-2256
DETROIT, Michigan	7300 Michigan Ave.	Tel.	VI 1-5355
HAMTRAMCK, Mich.	11333 Jos. Campau	Tel.	TO 7-1575
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel.	BR 8-6966
CHICAGO 8, ILL.	3212 S. Halsted St.	Tel.	WA 5-2737
Los Angeles 22, Cal.	960 S. Atlantic Blvd	Tel.	AN 1-2994
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Stree.	Tel.	FI 6-1571
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel	PL 6-6766
ATHOL, Mass	61 Mt. Pleasant St.,	Tel.	CH 9-6245
BOSTON 18, Mass.	271 Shawmut Ave.	Tel.	LI 2-1767

• Vineland skyrius atidarytas penktad., šeštad. ir sekmadieniais

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111tn Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

J. F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7 1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOwnhall 3-2108-0
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MALONIOS VIETA
REpublic 7-0000 REpublic 7-0001

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1008

Gardaus maisto siuntiniai į visus kraštus. Pilnai garantuota Prašykite sąrašų ir kainoraščių
GRAMERCY SHIPPING CO.
118 E. 28th Street
New York 16, N. Y.
Tel. MU 9-0598

STIRBIS FUEL OILS
Aliejus virtuvei ir krosnims "Geresnė ir pigesnė alyva"
Tel. HEmlock 4-6264
PETRAS STIRBIS
6741 So. Maplewood Ave.
Chicago 29, Ill.

VALYMAS
KILIMAI, APMUSTI BALDAI
valomi. Sienos valomos ir dažomos — J. Rudis
Tel. CLiffside 4-1050

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Chicago 42, Illinois
Tel. GA 1-8654 ir GR 6-4339

TELEVIZIJAS
paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoje $3, už dirbtuvės darbą — $10 ir dalys. Pigios paveikslinės lempos.
J. MIGLINAS
2549 W. 69th St. II a., PR 6-1063

GROUP RETREATS
SPEND WEEK-END WITH GOD
up to 40 people
only $15 per person for week-end. Individual Retreatant also welcome. All private Rooms with bath. Convenient location. Write today for information:
BLESSED SACRAMENT RETREAT HOUSE
Dept. CP. U.S. 31 Conway, Mich.

Attention, Property Owners
SPECIAL
For the First time we are offering our Expert service in Interior and Exterior Painting and Dec. to you at a Savings Never before possible. If you are in need of Any type of Dec. then Now is the time to Have it done. This is a Limited offer. CALL NOW FOR YOUR FREE ESTIMATE. City or suburbs.
J. V. PETRELI
Painting & Decorating
BRunswick 8-5137

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED
Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja:

CHEV., FORD, PLYM.	$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS., STUD., RAMBLER, BUICK	$15.95
MERCURY, THUNDERB., HUDSON	$16.95
CHRYSL., De SOTO, PACKARD	$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC	$19.95

Žemos kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pilnas hydraulinės stabdžių sistemos taisymas (cilinderiai, vamzdeliai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.
Nauja dirbtuvė su moderniškiausiais įrengimais.
Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.
ČESAS AUTO REBUILDERS
2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GRovehill 6-7777

UNIVERSAL SHOE STORE
(Liet. batų krautuvė) YArds 7-0525
(Virš 40 metų Bridgeporte)
Naujausio stiliaus batai visai šeimai
3335 South Halsted Street
Chicago, Illinois
Atdara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Pirmadieniais ir ketvitadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

KAZIK FURNITURE CO.
5905 So. Kedzie Ave., PR 8-1331, Chicago 29, Ill.
Specialus išpardavimas matracų — BURTON DIXIE (Slumber on) RESTONIC Dr. Fuller, HOLLYWOOD lovos ir kiti moderniški baldai. Prieš pirkdami baldus patikrinkite kainas pirmiau pas mus ir įsitikinsite, kad yra pigiau negu kitur.
GAMINAME BALDUS PAGAL UŽSAKYMUS
Pasirinkite stilių ir medžiagą, kuri jums patinka. Taip pat atnaujiname senus baldus.
JUOZAS IR KAZIMIERA KAZIKAIČIAI

5% ANT BONUS SĄSKAITŲ
ir
APDRAUSTA
Didesnis uždarbis už santaupas, paremtas 48 metų patyrimu ir JAV valdžios agentūros apdrauda.
MIDLAND SAVINGS
4040 Archer Ave. • Chicago 32

Invest with First Federal of Coffeyville
"INSURED SAVINGS"
CURRENT RATE
4½%
SAVE BY MAIL
MULTIPLE TRUSTS ACCEPTED
FIRST FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
COFFEYVILLE, KANSAS

SAVINGS IN BY THE 15th EARN FROM THE 1st
4½%
ON INVESTMENT ACCOUNTS
• Mokame pašto išlaidas už santaupų atsiuntimą
• Mokame pinigų perkėlimo išlaidas
• DUODAME PASKOLAS NAMAMS PIRKTI ARBA TAISYTI • LENGVI IŠSIMOKĖJIMAI
ALBERT J. AUKERS, prezidentas
VALANDOS: Pirmad. nuo 9 iki 4; antrad. nuo 9 iki 4; trečiadieniais uždaryta. Ketvirtad. nuo 9 iki 8; penktad. nuo 9 iki 6; šeštad. nuo 9 iki 1.
District Savings
ASSETS OVER $22,000,000
ESTABLISHED 1897
3430 SOUTH HALSTED STREET • CHICAGO 8 • PHONE 254-0104

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CL 4-5665

Moteris ir Lietuvių Bendruomenė

Z. JUŠKEVIČIENĖ, Cicero, Ill.

Lietuvė moteris yra paveldėjusi sveiką tautinį pajautimą ir kovingą dvasią iš savo prosenelės. Šios dvasios negalime prarasti, nes pavojus tautinei kultūrai žūti tiek pat didelis, kaip ir buvo, tik aplinka kita ir metodai pakitę. Pareiga yra budėti ir už tautinius interesus stipriai kovoti pavieniai ir sujungtomis jėgomis. Kiekvienai paskirai reikia jausti atsakomybę už savos tautinės kultūros išlikimą išeivijoje.

Daugiau aukos ir meilės

Tautinei kultūrai saugoti ir ją išlaikyti ir susibūrėme L. Bendruomenėn. Tačiau gaila, kad daugelis mūsų tik žinome, kad tokia institucija yra: nesijungiame į jos veiklą ir nieku jos neparemiame, nesumokame net nario mokesčio. Kiti gi pakelia žudančią kritikos rykštę ir ja išvanoja bedirbančius, beplušančius; o ją nuleidę, jau skaitosi ir pareigą L. B. atlikę. Tai paradoksas! Taip, kritika yra gyvenimo pažangos variklis; jos nuneigti negalima, tik ji privalo būti objektyvi, kultūringa, atsargi, skatinanti pasikelti iš klaidos ir vėl siekti kurti, aukotis.

L. Bendruomenė yra mus apjungianti institucija, mūsų tautinis židinys. Mūsų pareiga apie šį židinį burtis ir visokeriopai jį stiprinti, kiekvienam -ai pagal savo turimus sugebėjimus ir išgales. Reikia atsiminti, kad prieš įsijungiant į L. B. aktyvią veiklą, būtina palikti šiapus jos ribų visa, kas mus skiria. Palikti nuošaly ypač politinius ir religinius skirtumus, o žengti į darbą pozityviai nusiteikus, sugyvenimo dvasia vediniems, -oms. Kas į L. B. gyvenimą jungiasi paslėptais, savanaudiškais tikslais ir stengiasi ją pasukti savop, tas sukelia didelį erzelį, atitraukia visus nuo pozityvaus darbo — elgiasi it vagis, siekiąs pačiupti paskutinius padegėlio marškinius, daro didelę neatleistiną tautinę nuodėmę. Tiesa, daug nesantaikos paskleidžia ir asmenys su savo nekultūringu charakteriu, be blogos valios visur užkliūdami ir užkabindami kitus savo stačiokiškumu, grubumu. Kiti gi stipriai pakenkia pozityviai veiklai dėl turimų psichinių įdrėskimų, padarytų karo meto pergyvenimų. Tačiau gi jau laikas suimti save į saują, į kontrolę ir pradėti kasdieną daugiau iš savęs reikalauti, nei kitam priekaištauti. Daugiau galvoti apie pozityvų darbą, nei nuolat planuoti, kaip ir kokiu būdu skaudžiau išvanoti savo bendrakeleivį, savo idėjos brolį, sesę.

Didžia dalimi šitai pareina nuo mūsų

Tarpusavio sugyvenimas visur ir visada vaidino teigiamą, apčiuopiamą vaidmenį. Būtų tikrai didelis moters nuopelnas, jei ji pasiimtų sau kaip pagrindinį uždavinį saugoti taikingą dvasią, palaikyti darbingas nuotaikas L. Bendruomenėje. Šiuo tikslu moteris turėtų savo šeimos židinio dalelę atsinešti į visuomeninę veiklą ir čia ją prie tautinio židinio paskleisti, seseriška šilima apgobti kuriančius ir besiaukojančius visumos labui, tautinės kultūros reikalams. Idealistams teikiamas visuomenės respektas ir žmogiška šilima skatins juos dar daugiau iš savęs pareikalauti, o visus be išimties riš arčiau ir prie tautinio kamieno. Itin svarbu šitai, turint mintyje jaunimą. Atsiminkime, kad kur šalta, kur nuolat ir skaudžiai baramasi ir vienas antram priekaištaujama, ten savanoriškai niekas nėjo ir neis, o verčiamas, stengsis išsisukti...

Norint pasiekti teigiamų laimėjimų kultūrinėje veikloje, būtina peržiūrėti darbo metodus, šalinti įsisenėjusias negeroves, šalinti visa, kas ardo, kas griauna mūsų prasmingą ir reikšmingą gyvenimą. Įsakykime sau ir pareikalaukime iš savęs tesėti: einant į visuomeninę veiklą, būtinai užgniaušti asmeniškumus ir atiduoti pirmumą idėjiniam, visuomeniniam reikalui. Ir iš tikrųjų, L. B. veiklos plotmė yra ne asmeniškumas ir ne savoms ambicijoms tenkinti vieta. Daugiau respekto, daugiau pagarbos vienas kitam ir savo tautinės kultūros reikalams. Reikėtų neužmiršti, kad kiek mes kiekvienas paskirai sugebėsime iš savęs išreikalauti susivaldyti, pasiaukoti visuomeninėje veikloje, kiek skirsime laiko ir pinigo savo kultūros reikalui, tiek ir telaimėsime. Tad visada, prieš metant kaltinimus kitiems, pirma pasiieškokime tautinių nuodėmių savyje ir jas pašalinkime. Taip pat būtina atsiminti, kad kiek mes būsime vieningi ir kultūriniai pajėgūs, tiek mes būsime vertinami ir svetimųjų, kiekvienas paskirai ir drauge, kaip tautinis vienetas.

Tad pasidėkime botagą į šoną. Vietoje negailestingai ir be paliovos pliekę kitus, suimkime save į stiprias autokritikos reples ir pagalvokime apie konkrečius L. B. darbus, kurių yra tiek daug ir visi svarbūs.

Laukiantieji darbai

Štai L. Bendruomenės, o drauge ir kiekvieno -os mūsų darbai: Lietuvių archyvas neturi tinkamų ir saugių patalpų, priglaustas privačiame name, didelis pavojus jam žūti. Prof. Pakšto mokslinis palikimas ir knygynas didelis, reikia apsaugoti, o vietos nėra. Lietuvių kultūros namai Chicagoje būtini: jų įsigijimas drauge išspręstų ir L. archyvo reikalą. Mūsų jaunimas neturi savų sporto salių, aikščių, blaškosi pas svetimuosius ir čia slopina savo tautinius nusiteikimus. L. Kultūros kongresas čia pat. Šiuos visus uždavinius yra apsiėmusi vykdyti L. B. centro valdyba, bet gi jos vienos palikti įvykdyti šiuos darbus negalima, tai ne kelių asmenų darbas. Be to, čia išvardinta tik maža dalis didelių ir atsakingų L. B. darbų, kurie yra reikalingi visokiariopos mūsų paramos.

Būsimas L. K. kongresas čia pat. Tai mūsų tautinės kultūros deklaracijos šventė. Būkime pasiruošusios jame gausiai dalyvauti, pagerbkime paskaitininkus, praturtinkime savo žinojimą. L. K. kongresas įvyks lapkr. mėn. 22—24 dienomis Chicagoje.

Chicagos Lietuvių Moterų klubo naujoji valdyba. Pirmoje eilėje iš kairės: Genovaitė Giedraitienė — klubo pirmininkė, Irena Zibas — madų parodos vice-pirm., Gene Krajicek — vice-pirm. Antroje eilėje iš kairės: Cristine Austin — sekretorė, Constance Balutytė - Hofer — išdininkė ir Mary Bulaw — finansų sekretorė. Nuotrauka Ernest Studio

Korp! Filiae Lithuaniae pirmoji šventė 1929 m. birželio 2 d. Kaune. Nuotrauka daryta prie Korp! Neo-Lithuania rūmų.

PIRMOJI LIETUVIŲ STUDENČIŲ KORPORACIJA

Filiae Lithuaniae švenčia 40 m. sukaktį

M. KASAKAITYTĖ, Chicago, Ill.

Prabėgo pro šalį kaip marių /vilnis,
Jaunatvė ir jos viesulai,
Ir rodos šiandieną, kad buvo /tai vis
Tik jaukūs ir gražūs sapnai.
Maironis

Lietuvos dukros — Maironio dukros, jo kilnių idealų pažadintos gyventi, išaugo į didelę ir pirmąją Lietuvos universitete studenčių korporaciją Filiae Lithuaniae. Ir koks reikšmingas sutapimas, kad šiais metais — Maironio metais, filijos, kartu su korporacija Neo - Lithuania, švenčia 40 m. gyvavimo sukaktį lapkričio 10 d.

Korp! Filiae Lithuaniae išsivystė iš mišrios Neo - Lithuania korporacijos. Jų ideologija liko pagrindu Filiae Lithuaniae korporacijai.

Užuomazga — Mergaičių Ratelis

Jau 1925 m. rudenį korporantės nutarė susiburti į atskirą mergaičių ratelį ir veikti autonomiškai korporacijos įstatų ribose. Mergaičių ratelis įsijungė į Alma Mater gyvenimą ryškiai ir gyvai, ruošdamos paskaitas, koncertus ir kita. 1927 m. buvo išrinkta valdyba, į kurią įėjo: Marija Kasakaitytė — pirmininkė, Aldona Vokietaitytė — vicepirmininkė ir Renė Butkevičiūtė — sekretorė.

Studenčių neolituanių mergaičių ratelio valdyba 1927-28 m. Iš kairės: Renė Butkevičiūtė-Germanienė, sekretorė; Marija Kasakaitytė — pirmininkė, ir Aldona Vokietaitytė — vicepirmininkė.

Korporacijos gyvenimas iškėlė tiek naujų uždavinių, kad neolituanės nutarė atsiskirti nuo Neo - Lithuania korporacijos ir įsteigti savo atskirą korporaciją tais pačiais pagrindais, kaip ir Neo - Lithuania.

1928 m. gruodžio 8 d. neolithuanės oficialiai atsiskyrė ir įsteigė naują Filiae Lithuaniae korporaciją "Pro Patria" šūkis paliko bendras su korporacija Neo - Lithuania.

Filiae Lithuaniae tikslas: ugdyti tėvynės meilę, burti tautinio nusistatymo studentes, ugdyti taurias, stiprias asmenybes krikščioniškos doros pagrindais, aukotis lietuvių tautos gerovei, stovėti Lietuvos idealų sargyboje, palaikyti gerus santykius su kitomis draugingomis korporacijomis.

Grožis, menas ir draugiškumas

Filiae Lithuaniae visuomet pabrėždavo, kad ji yra grynai **apolitinė** studenčių korporacija, jos vėliavoje buvo įrašytas šūkis: "Bonae artes et amicitiae" — grožis, menas ir draugiškumas.

Spalvos: raudona, auksinė ir žalia. Raudona — tėvynės meilė, auksinė — tauri asmenybė, žalia — žalieji Lietuvos miškai, laukai ir pievos.

Atsiskyrus, mergaičių ratelio valdyba tvarkė visą paruošiamąjį organizacinį darbą. Ji redagavo kartu su išrinkta komisija korporacijos įstatus. Filiae Lithauniae garbės nariais buvo: Sofija Čiurlionienė, prez. Antanas Smetona ir kanauninkas J. Tumas - Vaižgantas.

1928 m. buvo išrinkta pirmoji Filiae Lithuaniae valdyba: Aldona Vokietaitytė — pirm., Janė Deveikytė — vicepirm., O. Kasakaitytė — sekretorė.

Nepamainomas ir nuolatinis patarėjas tais korporacijos kūrimosi metais buvo kan. J. Tumas. Dar prieš pat mirtį jis žadėjo korporacijai pirkti sklypą Žaliajame kalne ir pastatyti jai namus - bendrabutį.

Pirmoji šventė

Korporacija visu uolumu ruošėsi pirmajai savo šventei, kuri turėjo įvykti 1929 m. birželio 2 d. Ta data yra laikoma oficialia korporacijos Filiae Lithuaniae įkūrimo data, kada iškilmingai buvo pašventinta korporacijos vėliava.

Filiae Lithuaniae buvo pirmoji mergaičių korporacija, kuri įvedė privalomus tautinius rūbus. Per pirmąją šventę, kaip margaspalvė, žydinti pieva, korporantės žygiavo su savo vėliava nuo Neo - Lithuaniae namų iki Vytauto bažnyšios pas kan. J. Tumą - Vaižgantą, mylimą garbės narį. Pašventinęs per pamaldas vėliavą, jis šiltais žodžiais sveikino jaunutę korporaciją, linkėdamas jai augti ir stiprėti.

Per iškilmingąjį Filiae Lithuaniae korporacijos posėdį, po įžanginės pirmininkės A. Vokietaitytės kalbos, kalbėjo garbės narys prezidentas Antanas Smetona: "Iš tos gražios kalbos, dabar jūsų pirmininkės pasakytos, yra matyti, kad meilė yra vedamoji mintis jūsų korporacijos gyvenime. Meilė — kūrybos pagrindas. Kas jos neturi, tas negali kurti.

Bet meilė yra ir kančia. Tai ženklina lietuvių kryžiai, viršum ugninga saulė, o jos apačioje Nukryžiuotasis — mūsų senovės sukrikščionintas simbolis. Per kančias pasiekiama garbė ir meilė..."

1929 m. buvo išrinkta nauja Filiae Lithuaniae valdyba: Marija Kasakaitytė — pirm., Renė Butkevičiūtė — vicepirm., M. Matulaitytė — sekretorė, vėliau į valdybą įėjo J. Andriulytė ir G. Jakelaitytė, kuri sekančiais mokslo metais buvo išrinkta pirmininke.

Iš vėlesnių pirmininkių, kurios ryškiai pasireiškė savo veikla, buvo Sofija Adomaitienė ir Aldona Nasvytytė - Augustinavičienė.

Gražų korporacijos žydėjimą nutraukė karas ir nutrūko ta šilta grandis, kuri rišo visas korporantes, netekus savo žemės. Filiae Lithuaniae, kartu su Neo - Lithuania, atsidūrę laisvajame pasaulyje, tęsė korporacijos veiklą vėl Neo - Lithuania vardu.

Mylinčių širdžių puota

Chicagos Lietuvių Moterų klubas ruošia šalpos pietus ir madų parodą lapkričio 14 d., trečiadienį, 11 val. 30 min., Ridge Country Club patalpose, 10522 So. California Ave.

Visi rūbai gaunami iš Bramson. Taipgi bus pastatytas mažas veikalėlis — "Bramson Little Show". Tuo veikalėliu bus radikalus pasukimas nuo įprastų madų parodų, nes tuo metu ne tik bus parodyti gražiausi sezono rūbai, bet dar priedo — daina su atpasakojimu.

Pagrindinės bus trys svarbiausios modeliuotojos, vaizduojančios dirbančią moterį (siekiančią karjeros), namų šeimininkę, geradarybės bei visuomenės veikėją, kurios duplikatas gali būti rastas šalpos organizacijoje. To veikalėlio žvaigždės bus elegantiška Lala, Audri Adams, Mitzi Meyerson ir Sheila Vought. Tam revue muzikalinei daliai vadovaus visuomenėje žinomas maestro Chuck Cavallo.

Genovaitė Giedraitienė, klubo pirmininkė, rimtai dirba su to parengimo pirmininke Irena Zibiene ir vicepirmininke Gene Krajicek.

Rezervacijų pirmininkės yra: Bea Yanas ir Daina Widen. Komiteto narės: Julija Mankus, Mildred Keech, Helen Kal, Frances Shugrue, Sylvia Petroshus, Antoinette Kazanauskienė, Sophie Vizgard, Helen Woidat, Ruth Woidat, Aldona Torok ir Blanche Kezes.

Besidalindamos uždėtu darbu ir entuziastingai dirbančios kartu su komitetu yra sekančios pareigūnės: Christine Austin, sekretorė; Mary Bulaw, finansų sekretorė; Constance Hofer, iždininkė. Visados, lyg kelrodis, savo svariais patarimais bei rimtais nurodymais yra klubo numylėta Juzė Daužvardienė, garbės pirmininkė ir Lietuvos generalinio konsulo žmona.

Klubas nuoširdžiausiai kviečia savo artimą mylinčią publiką atsilankyti į parengimą. Rezervuoti vietą galima pašaukus tel.: B. Yanas, GR 6-9355 arba D. Widen, PR 9-7018. Auka $5 asmeniui.

Visas pelnas skiriamas šalpos reikalams.

Iš moterų gyvenimo

★ **A. L. R. K. Moterų sąjungos 46-toji kuopa** atšventė savo 9-rių metų gyvavimo šventę spalio 26 d. Sharkų restorane. Šioji kuopa kasmet švenčia savo metinę šventę plačiu mastu. Kuopai vadovauja sumani ir judri, daugelių lietuviškų organizacijų narė, **Marijona Šrupšienė**. Banketui pravesti pirmininkė pakvietė E. Lukas, kuri paprašė dalyves sukalbėti maldą. Kiekvienai garbės viešniai prisegė po gėlių puokštelę ir kvietė vaišintis. Šventėje dalyvavo atskirų kuopų atstovės bei viešnios. Prie skoningai dekoruotų stalų mezgėsi pažintys, kalbos, aidėjo daina. Labai turtingos vakarienės metu buvo pravesti laimėjimai. Kiekvienam stalui buvo paskirtos dovanos, kurias reikėjo traukti laimės keliu. Kiekviena dalyvė taipgi gavo po originalų spalvingą suvenyrą. Mėgėjų artistų grupė atliko muzikalinę komedijėlę pagal "Carmen" operą. Vyraujantis komiškasis elementas linksmai nuteikė visas dalyves. Džiaugtasi pasisekusia švente ir grožėtasi E. Lukas kilniu žestu, kurį ji parodė savo kuopai, padengdama visas banketo išlaidas. E. V.

Talentinga grupelė profesionalių modeliuotojų sujungs satyrinio pobūdžio dainas ir madų demonstravimą per Chicagos Lietuvių Moterų klubo pietus bei madų parodą. Apačioje Audri Adams, Mitzi Meyerson iš Wilmette (kairėje), Lauretta Regan iš Elmwood Park (dešinėje antroje eilėje) ir Sheila Vought (viršuje).